

ప్రజాశక్తి

ఆదివారం అనుబంధం
నవంబరు 29, 2020

అన్నీ సక్రమంగా ఉండి.. అవకాశాలు వచ్చి.. సౌకర్యాలు ఉండి.. విజయం సాధించడం గొప్ప విషయమేమీ కాదు..
కానీ వైకల్యంతో పరిస్థితులను ఎదుర్కొంటూ.. అవరోధాలనే అవకాశాలుగా మలుచుకుంటూ.. తామే తక్కువ కాదంటూ.. చరిత్ర సృష్టించారు..
సృష్టిస్తున్నారు.. వారే విభిన్న ప్రతిభావంతులు.. డిసెంబర్ 3వ తేదీ ప్రపంచ విభిన్న ప్రతిభావంతుల దినోత్సవం సందర్భంగా..

వారి గురించే ఈ వారం అట్టమీది కథ 4, 5 లో..

‘విభిన్న’ శిఖరాలు

కథ - గానుగెడ్డు 2 లో

మినీకథ - చలిచీమలు 6 లో

వికేటోట - ఒకేఒక్క పువ్వు.. వంద రేకలు.. 8 లో

చాలా సంవత్సరాల తరువాత శ్రీహర్ష గుర్తుకొచ్చాడు. ఆ రోజు స్కూల్లో వారం చెప్పి, నా గదిలో కూర్చుంటున్నప్పుడు మా సైన్స్ టీచర్ గిరి వచ్చాడు. ‘సుబ్బారావ్! ఈ రోజు పేపర్లో మన శ్రీహర్ష గురించి ఓ వార్త వచ్చింది. అతని పేరు నోబుల్ అవార్డ్ కి నామినేట్ చేశారట!’ అంటూ ఆ పేపరు ఇచ్చి వెళ్ళిపోయాడు.

నేను ఈ స్కూలుకి హెడ్మాస్టర్.. అయినా ‘సుబ్బారావ్!’ అని ఓ మాస్టారు పిలవడం ఏంటనీ మీరు ఆశ్చర్యపోతున్నారా? పోతారులెండి.. హెడ్మాస్టరంటే కొన్ని స్కూళ్ళలో టీచర్లకు వణుకు పుడుతుంటుంది. కానీ ఈ గిరి, నేను చిన్నప్పుట్టుంచీ ఒకే ఊళ్లో, ఇంకా చెప్పాలంటే ఒకే వీధిలో పక్క పక్క ఇళ్ళల్లో పెరిగాము. కలిసే చదువుకున్నాం. కాబట్టి ఆ చనువు. అందరిలో మాత్రం ‘గారు’ పెట్టే పిలుస్తాడు. అది సరేగానీ ఈ శ్రీహర్ష ఎవడనే కదా! మీ డౌటు? ఉండండి... అది కూడా చెబుతాను.. వాడూ నా చిన్ననాటి స్నేహితుడే. ఎప్పుడో ఇరవై సంవత్సరాల కిందట మాతో చదివినవాడికి ‘నోబెల్’ బహుమతంటే నాకు ఆశ్చర్యంతో పాటు మానవ సహజమైన ఈర్ష్య కలుగుతోంది. చిన్నప్పుడు శ్రీహర్షని చూస్తే వాడు జీవితంలో స్థిరపడతాడనీ ఎవ్వరూ అనుకునేవారు కాదు. ఎవరిదాకా ఎందుకూ వాళ్ళ నాన్నగారే అనుకునేవాడు కాదు. అతని పేద పురోహితుడు. ఊర్లో శివాలయానికి పూజారి.

సరే.. ఇంతకీ పేపర్లో ఏముందోనని ఆత్రంగా చదివాను. అందులో ‘తెలుగు తేజానికి నోబెల్?’ అంటూ ప్రశ్నార్థకం పెట్టి, పక్కనే వాడి ఫోటోని వేశారు. కొద్దిగా ముఖంలో మార్పు తప్పి..! నేను ఇరవై ఏళ్ళ క్రితం చూసిన శ్రీహర్షలాగే ఉన్నాడు. వైరస్ లలో జన్మ మార్పిడి, మ్యుటేషన్స్, వ్యాక్సిన్ తయారీలో ఇబ్బందుల మీద ప్రయోగాలు చేసి, ఈ మధ్యన ప్రపంచాన్ని వణికిస్తున్న కొత్త వైరస్ కి వ్యాక్సిన్ కనుగొన్న ఇద్దరు శాస్త్రవేత్తలలో ‘శ్రీహర్ష’ ఒకరు. వైద్యశాస్త్రంలో ప్రతి సంవత్సరం ఇచ్చే నోబుల్ అవార్డుకి శ్రీహర్షను అమెరికన్ ప్రభుత్వం నామినేట్ చేసినట్లు అమెరికాలోని టెక్సాస్ ప్రభుత్వం ప్రకటించిందని అందులో రాసి ఉంది.

ఆ పేపరు చదివిన తరువాత నా మనసంతా అలజడికి లోనుకాసాగింది. ఎక్కడి శ్రీహర్ష? ఇప్పుడు ఏకంగా నోబుల్ అవార్డ్ అందుకోబోతున్నాడు. భారత్ దేశంలో ఆంధ్రాలో ఓ చిన్నపల్లెలో పుట్టినవాడు ఇంత స్థాయికి ఎదగడం అంటే సామాన్యమైన విషయం కాదు. నా ఆలోచనలు వెనక్కి పరిగెడుతున్నాయి. 25 సంవత్సరాలు వెనక్కి.. కాలచక్రం ముందుకి కాదు... వెనక్కి...

***

మాది అగ్రహారం అనే ఓ చిన్నపల్లె. మూడు వందల కుటుంబాలుండేవి. అక్కడే ఉన్న చిన్న స్కూల్లో మేం చదువుకునేవాళ్ళం. మానాన్న రైతు.. పదకొండు పొలం ఉండేది మాకు. శ్రీహర్ష వాళ్ళ ఇల్లు మా ఇంటికి దూరంగా ఉండేది. వాళ్ళింట్లో మడి, ఆచారాలెక్కువ. వాళ్ళింటికితే శ్రీహర్ష వాళ్ళ అమ్మ ఎన్నో షరతులు పెట్టేది. అయినా వెళుతూనే ఉండేవాళ్ళం.

చిన్నప్పుట్టుండీ శ్రీహర్షుడి ఓ వింత మనస్తత్వం. పాత చింతకాయ పచ్చడిలాంటి ఆలోచనలంటే వాడికి నచ్చదు. ఏది చెప్పినా ఓ పట్టాన నమ్మేవాడు కాదు. చదువులోనూ ముందుండే వాడు. మేము రెండు రోజులు చదివేది తను అరగంటలోనే నేర్చుకునేవాడు.

నాకు బాగా గుర్తుంది. మూడో తరగతిలో మేమందరం ఎక్కాలు బట్టి పెడుతుంటే వాడు పెట్టేవాడు కాదు. మాస్టారు కోపంతో అడిగినపుడు ‘బట్టి పెట్టడం దేనికి? గుణితాలు వచ్చుకదా..! వాటితో ఏ ఎక్కుం కావాలంటే అది వస్తుంది’ అని మాస్టారు అడిగిన ఎక్కాలను తడుముకోకుండా చెబుతుంటే మేమంతా నోరొళ్ళ బెట్టి చూస్తుండి పోయేవాళ్ళం.

వాడిది అందరిలా సాధారణ మనస్తత్వంకాదు. ఏదీ గుడ్డిగా నమ్మకూడదు అన్నది వాడి సిద్ధాంతం. కట్టుకథలు, పుక్కిట పురాణాలనూ నమ్మేవాడు కాదు.

అలా పదవతరగతికి వచ్చేసరికి మాస్టార్లకి, ఊళ్లో వాళ్ళకి, మరిముఖ్యంగా వాళ్ళ నాన్నకి ఓ కొరకరాని కొయ్యలా తయారయ్యాడు.

పదో తరగతిలో నాకు ఫస్ట్ క్లాస్ వస్తే శ్రీహర్షకి సెకెండ్ క్లాస్ వచ్చింది. వాడికి సెకెండ్ క్లాస్ అనే సరికి హెడ్ మాస్టారు ఆశ్చర్యపోయి ‘ఎందుకు తగ్గయి మార్పులు’ అని అడిగాడు. నేను అందరిలా టెక్స్టుబుక్ ని మక్కికి మక్కి బట్టిపట్టి రాయలేదు. సబ్జెక్ట్ రాశాను. కానీ దీర్ఘిన వాళ్ళు మార్పులు వెయ్యలేదు’ అన్న వాడి సమాధానంతో మేమంతా చాలా బాధపడ్డాము.

ఇంటర్లో నేను ఆర్ట్స్ గ్రూపు తీసుకున్నాను. వాడు ఎమ్ పి సి తీసుకున్నాడు. “సైన్స్ కష్టంకదరా..! అంటే

గన్నవరపు నరసింహమూర్తి
 narasimhamurtygannavarapu@gmail.com

కష్టందే చదవాలి. సైన్స్, ఇంజనీరింగ్ లు చదివి ప్రపంచానికి, సమాజానికి ఏదైనా చెయ్యాలి... లేకపోతే మన చదువులు వుధా!” అన్నాడు.

‘మానాన్నగారు ఇంటర్ అయిపోగానే టీచర్ ట్రైనింగ్ చెయ్యమంటున్నారు. టీచరు అయితే హాయిగా ఊర్లో స్కూల్లోనే పనిచేయొచ్చు’ అని అందరూ అంటున్నారు. నిజమే కదరా!’ అన్నాను. ‘ఏంటి నిజంరా.. ఈ పెద్దలంతా నూతిలో కప్పల్లాంటివారు. వాళ్ళు జీవితంలో ఈ ఊరుదాటి ఎక్కడికి వెళ్ళాలి అనుకోరు’ అంటున్న వాడి మాటల్లో ఉద్వేగం, కోపం కనిపించాయి నాకు.

మన ఊరిలో కూడా చాలా గొప్పవారు పుట్టారటకదరా..! మహాభారతాన్ని నాలుగు రోజుల్లో కంఠోపారం చేసిన అవధానిగారు ఇక్కడే పుట్టారు. రెండు రోజుల ఉపవాసంతో వర్షాలను కురిపించిన శాస్త్రిగారిది కూడా మన ఊరేకదా...! వాళ్ళు గొప్పవారు కాదంటావా?”

“ఏమిట్రా బోడిగొప్ప... 1000 సంవత్సరాల కిందట నుంచి ఓ పదిగ్రంథాలు వ్రాసిన వాళ్ళు తప్ప సైన్స్ లో ఎవరికైనా నోబుల్ బహుమతులు వచ్చాయా? ఏదైనా మనవాళ్ళు కనిపెట్టారా? “అంటే నీ ఉద్దేశ్యం”

“నా ఉద్దేశ్యమా? 1498లో ఒక కర్ర పడవసాయంతో మనదేశాన్ని కనిపెట్టిన వాస్కోడిగామా, వంద వస్తువులు కనిపెట్టిన థామస్ ఎడిసన్, గురుత్వాకర్షణ సిద్ధాంతాన్ని కనుగొన్న న్యూటన్, సాపేక్ష సిద్ధాంతాన్ని కనుగొన్న ఐన్ స్టీన్, చికెన్ పాక్స్ కి మందుకనుగొన్న లూయిపాశ్చర్, స్టీమ్ ఇంజన్ని కనుగొన్న వాట్, విమానాలను, రేడియోలను, కంప్యూటర్స్, టి.వి.. ఇలా ఒకటేమిటి.. ఇవన్నీ యూరోపియన్స్ కనుగొన్నారు. ఒక్కటి కూడా మనవాళ్ళు ఎందుకు కనుక్కోలేకపోయారు?” వాడి ప్రశ్నలకు నాదగ్గర సమాధానం ఉండేది కాదు.

“మరి వేదాలు ఇక్కడేపుట్టాయనీ మాస్టారు గారు చెప్పారు. చాణుక్యం, యుగంధర్, శాతకర్ణి, ప్రతాపరుద్రుడు, టిప్పుసుల్తాన్, రవీంద్రనాథ్ ఠాగూర్, సీవీరామన్” వీళ్ళంతా గొప్పవారు కారా?

“మనవాళ్ళది ఆధ్యాత్మిక వాదం.. మూఢ విశ్వాసాలను ఎక్కువగా నమ్ముతారు. ఇంకా మనం ఎదగాలి. అలాగనీ నాకు మనదేశం అన్నా.. మన ఊరు అన్నా.. గౌరవం లేదనుకోకు. నాకు మనదేశం బాగుండాలనీ, ప్రపంచంలో అందరికన్నా మనం ముందుండాలనీ, మనవాళ్ళు మిగతా వారికంటే తెలివైనవాళ్ళు అనిపించుకోవాలనీ నా కోరిక” అని వాడు చెబుతుంటే నాకు కళ్ళల్లో నీళ్ళు తిరిగేవి. వాడివన్నీ గొప్పబావాలు.

ఆ తరువాత ఇంటర్లో కాలేజీలో చేరాము. ప్రతిరోజూ పట్నానికి వెళ్ళాలంటే మా ఊరి దగ్గర ఏరుదాటి పడవలో వెళ్ళాల్సి వచ్చేది. స్వాతంత్ర్యం వచ్చి ఇన్ని సంవత్సరాలైన మన ఊరి ఏటికి ఓపంతెన కట్టలేకపోయాయి ప్రభుత్వాలు. ఇంతకన్నా వెనకబడిన తనం ఉందా చెప్పు? అని శ్రీహర్ష రోజూ ప్రశ్నిస్తూండేవాడు. అతి కష్టమీద ఇంటర్ పూర్తిచేశాం.

“హర్షా! నువ్వు టీచర్ ట్రైనింగ్ లో చేరకూడదట్రా! హాయిగా మన ఊళ్లోనే టీచరుగా చేరవచ్చు. అప్పుడు

మీనాన్నగారికి సహాయంగా ఉండొచ్చుకదా?” అనేవాడిని. అప్పుడు వాడు “ఒరేయ్... నీవి కూపస్త మండూకపు ఆలోచనలు, మనలాంటి యువకుల్ని బంధించి ఎక్కడికి వెళ్ళకుండా చేసి హాయిగా జీవిస్తాన్ని ముగించాలన్నది ఇక్కడి పెద్దల ఆలోచన. గానుగెద్దుల్లాగా మనల్ని తయారుచేస్తున్నారు. ఇక్కడే ఉంటే మన ఆలోచనలు పెరగవు. మన మనసులు విస్తృతమవు. నాకు అటువంటి జీవితం ఇష్టం ఉండదు. ఈ ప్రపంచానికి ఏదైనాచెయ్యాలి’ అంటూ ఒకరోజు ఎవ్వరికీ చెప్పకుండా ఎక్కడికో వెళ్ళిపోయాడు హర్ష

అలా వెళ్ళిపోయినవాడి ఆచూకీ చాలా రోజుల దాకా తెలియలేదు. ఐదారేళ్ళ తరువాత వాడు సివిల్ సర్వీసెస్ కి సెలక్షన్ అయ్యాడు కొందరి స్నేహితులు ద్వారా తెలిసింది. కానీ అది ఎంతవరకు నిజమో తెలియలేదు.

ఈలోగా నేను టీచర్ ట్రైనింగ్ పూర్తి చేసుకొని

టీచరుగా ఎంపికై మా ఊరిస్కూల్లో చేరాను. హాయిగా కడుపులో చల్ల కదలకుండా గడిచిపోతోంది జీవితం. నులోచనతో పెళ్ళి, ఇద్దరు పిల్లలు.. ఇంతకన్నా ఇంతం కావాలి.. అప్పుడప్పుడు పట్నం వెళ్ళి సినిమాలు చూసేవస్తున్నాం...”

ఇలా నిస్సారంగా గడిచిపోతున్న సమయంలో శ్రీహర్షని నోబుల్ బహుమతికి నామినేట్ చేసినట్లు తెలిసి చాలా సంతోషించాను.

***

ఇది జరిగిన ఒక వారం తరువాతనుకుంటాను ఒకరోజు రాత్రి శ్రీహర్ష నుంచి ఫోన్ వచ్చింది. “ఏరా నేను గుర్తున్నానా? శ్రీహర్షని” అని చెప్పాడు. “నిన్ను మరిచిపోతే కదా! ప్రతిరోజూ నిన్ను గుర్తు చేసుకుంటాను” అన్నాను.

“నేను నీపేరిట 200 కోట్ల రూపాయలు పంపిస్తున్నాను. నువ్విప్పుడి నిజమే..! అక్షరాల 200 కోట్ల రూపాయలు. ఆ డిడిని నువ్వు స్టేట్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా దగ్గర కలెక్ట్ చేసుకొని మన జిల్లా కలెక్టర్ కు చేర్చాలి. వాళ్ళు నీకు ఎకనారెడ్డిమెంటు ఇస్తారు. ఆ డబ్బుతో వాళ్ళు మన ఊరికి కావాల్సిన వసతులు కల్పిస్తారు. నేను కేంద్ర ప్రభుత్వానికి, రాష్ట్రప్రభుత్వానికి ఇది వరకే ఉత్తరాలు రాసి అన్ని అనుమతులు తీసుకున్నాను” అని చెప్పాడు.

కొంచెంసేపు వాడు చెప్పిన మాటలు నాకు అర్థంకాలేదు. 200 కోట్లు రూపాయలు ఊరికోసం ఇవ్వడమా? కలలో కూడా నేనూహించనిది. పెద్ద పెద్ద టాటాలు, అంబానీలె ఇటువంటి వసులు చెయ్యటం లేదు. అటువంటిది ఒక సామాన్యుడు, పురోహితుడి కొడుకు ఇంత పెద్ద మొత్తం సాయం చెయ్యడం అంటే వింతే...

నిజానికి ఈ ఊళ్లో ప్రస్తుతం వాళ్ళ వాళ్ళెవరూలేరు. ఐదేళ్ళ కిందట విశాఖలో ఓపెద్ద ఇల్లు కట్టి వాళ్ళ అమ్మనాన్నల్ని అక్కడికి మార్చేశాడు. ఎప్పుడో గిరి ఆ విషయం చెప్పాడు. అయినా ఈ ఊరికి ఇంత మొత్తంలో సహాయం చేస్తున్నాడంటే చాలా గొప్ప విషయం అనుకున్నా.

కథ

“హర్షా! ఇప్పుడెక్కడున్నావు? ఏంచేస్తున్నావు? ఇంత డబ్బు ఎక్కడిది? మొన్ననే నీపేరు నోబుల్ బహుమతికి నామినేట్ అయ్యిందని తెలిసి చాలా సంతోషించాను..” అనలు ఈ ఊరునుంచి 20 ఏళ్ళ కింద వెళ్ళిపోయిన నువ్వు ఏంచేస్తున్నావో చెప్పరా?” అన్నాను ఆత్రంగా...

“చాలా కష్టాలు పడ్డానురా, హైదరాబాదు వెళ్ళి అక్కడ కొన్నాళ్ళు ఓ హోటల్లో పనిచేశాను. రాత్రిపూట కాలేజీలో బీయస్ని చదివాను. ఆ తరువాత సివిల్స్ రాస్తే 100లోపు ర్యాంకు వచ్చింది. కానీ నాకెందుకో సంతృప్తి కలగలేదు. అవినీతి ఎక్కువైన మనదేశంలో ఐఎఎస్ అయినా పేదవాళ్ళకు ఏ సహాయం చెయ్యలేము అనిపించింది. ఒక కంపెనీ సహకారంతో అమెరికా వెళ్ళాను. అక్కడ స్కాలర్ షిప్ పుతో కెమిస్ట్రీలో ఎమ్మెస్ చేసాను. ఆ తరువాత ఓ కంపెనీలో కొన్నాళ్ళు సైంటిస్టుగా చేరాను. కొన్నాళ్ళకు సొంతంగా ఓ లేబరేటరీ పెట్టాను. మూడేళ్ళలో 50 రకాల కొత్తమందుల్ని కనుగొన్నాను. దాంతో మా లేబరేటరీ బాగా అభివృద్ధి చెందింది. ఇప్పుడు దాని విలువ ఇరవై వేల కోట్లరూపాయలు. ఒకప్పుడు తిండానికి తిండిలేక ఇంట్లోంచి వెళ్ళిపోయిన నేను ఇంత ఆస్తికి వారసుడినయ్యానంటే నాకే ఆశ్చర్యం కలిగింది. ఇప్పుడు నా దగ్గర వెయ్యిమంది పనిచేస్తున్నారు. అయినా నాకు సంతృప్తి కలగలేదు. ఇంకా ప్రయోగాలు చేస్తూనే ఉన్నాను. మొన్ననే నేను కనుగొన్న ఔషధ ప్రయోగానికి నోబెల్ బహుమతి నామినేషన్ దక్కింది’ అని చెప్పుకొచ్చాడు.

‘మరి పెళ్ళీ పిల్లలు’

‘అదీ జరిగింది. మన తెలుగమ్మాయినే పెళ్ళాడాను. ఇద్దరు పిల్లలు.. త్వరలో వస్తానులే’ ఉంటాను. మన వాళ్ళందర్నీ అడిగాననీ చెప్పు’ అంటూ ఫోన్ పెట్టేశాడు.

***

అనుకున్నట్లే సంవత్సరంలో వాడు చెప్పిన పనులన్నింటినీ జిల్లా కలెక్టర్ ఆధ్వర్యంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పూర్తి చేసింది. ఇప్పుడు మా ఊరు ఏరుదాటక్కరలేదు. అందమైన వంతెన నిర్మించబడింది. ప్రతి ఇంటికి కుళాయిలు, పెద్ద వాటర్ ట్యాంక్, రోడ్లన్నీ కాంక్రీటు, పొలాలకు కాలవల ద్వారా నీళ్ళు.. ఇవన్నీ వాడిచలవే.

ఈ మధ్యనే గుడి పూర్తైంది. దాని ధ్వజారోహణం, విగ్రహ ప్రతిష్ఠనాడు శ్రీహర్ష వస్తున్నాడనీ కబురొచ్చింది. ఊళ్లో పెద్ద బహిరంగసభ జరిగింది. ఆ సభకు జిల్లా మంత్రి, ఎమ్మెల్యే, కలెక్టర్ మిగతా అధికారులందరూ వచ్చారు. వాళ్ళంతా శ్రీహర్షని వేనోళ్ళ పొగడుతుంటే నాకళ్ళు చెమ్మగిల్చాయి. కానీ ఆ సభకి ఎందుకో శ్రీహర్ష రాలేదు. వాడు రాకుండానే ఆ సభ ముగిసింది.

ఆ రాత్రి పదిగంటల ప్రాంతంలో మా ఇంటి ముందర ఓ కారు ఆగింది. అప్పటికే ఊరంతా సద్దుమణిగింది. అందులోంచి శ్రీహర్ష వాడి భార్య, పిల్లలు దిగారు.

“ఎంతసేపి చేసావురా.. రెండు గంటల ముందువస్తే ఊరంతా నిన్ను చూసేవారు కదా! నువ్వు చేసిన గొప్ప పనికి ఈచుట్టు పక్కల వాళ్ళు ఉప్పొంగిపోతున్నారు” అన్నాను ఆవేశంగా.

“కావాలనే రాలేదురా... పొగడ్తలు నాకు నచ్చవు! పుట్టి పెరిగిన ఊరికి ఏదో ఒకటి చేయాలనుకున్నా.. నేను బాగా డబ్బు సంపాదించాను కాబట్టి చెయ్యగలిగాను. కాకపోతే ఈ ఊరిని ఒక్కసారి చూడాలన్న కోరిక బాగా పెరిగి ఇలా వచ్చాను. ఇప్పుడైతే ఎవ్వరికీ తెలియదు. నా భార్య, పిల్లలకు మన ఊర్ని చూపించినట్లువుతుంది” అంటూ కాసేపు మాట్లాడి భోజనాలు చేసి మళ్ళీ వెళ్ళిపోయాడు.

నాకంతా కలలా ఉంది...

నిజమేనా అన్న భ్రమలో ఉన్నాను.

శ్రీహర్ష ఇంత గొప్పోడు అవడానికి కారణం ఏమిటి? నాలో ఎన్నో ఆలోచనలు.. నేనెందుకు అలా కాలేకపోయాను?

“కడుపులో చల్ల కదలకుండా హాయిగా జీవితాన్ని గడపటం వల్ల నేను ఏమి సాధించలేకపోయాను”.

“గానుగెద్దులెప్పుడు ముందుకెళ్ళవు.. అవి అక్కడే తిరుగుతుంటాయి. వాటితో ముందుకెళ్ళలేము” శ్రీహర్ష మాటలు ఇప్పుడు నాకు గుర్తుకొస్తున్నాయి.

అవును.. నేను గానుగెద్దునే..... వాడి మాటలు అక్షర సత్యం... గానుగెద్దులు ఏమీ సాధించలేవు..

“చుక్కల్లే తోచావే.. వెన్నెల్లే కాచావే.. ఏడ బోయావే.. ఇన్నివేల చుక్కల్లే నిన్ను నేనెతికానే...” అనే పాట వినగానే నటి అర్చన కళ్ళల్లో మెదులుతారు. ఆమె ఇప్పటి తరానికి పెద్దగా తెలియకపోవచ్చు. కానీ నిన్నటి తరానికి సుపరిచితురాలే. రంగు తక్కువనీ రిజక్ట్ కాబడినా.. బాలు మహేంద్ర దర్శకత్వంలో నటించిన ఆమె ప్రతిభ జాతీయస్థాయిలో నిలిచింది. 25 ఏళ్ల తర్వాత.. ఈ మధ్య ఒక టీవి ఇంటర్వ్యూలో తక్కువ మెరిసారామె. ‘నల్లని అమ్మాయిలు కెమేరా మెన్లకు ఓ గొప్ప అవకాశం.. ఆ షేడ్ ఎలా కావాలంటే అలా వాడుకునే వీలుంటుంది వాళ్ళకి’ అంటున్నారు అర్చన. నిజంగా ఆమె ఎలాంటి మేకప్ లేకుండా నటించి వరుసగా రెండు జాతీయ స్థాయిలో ‘ఉత్తమనటి’ అవార్డులు పొందారు. సహజత్వం + ప్రతిభ అర్చన అనేది అలా సినీపరిశ్రమలో నిలిచిపోయింది. నటి అర్చన గురించి చెప్పాలంటే ‘నిరీక్షణ’ సినిమా చూడాల్సిందే. హావభావాలన్నీ మొహంలోనే పలికించగల నటి. నటనతో

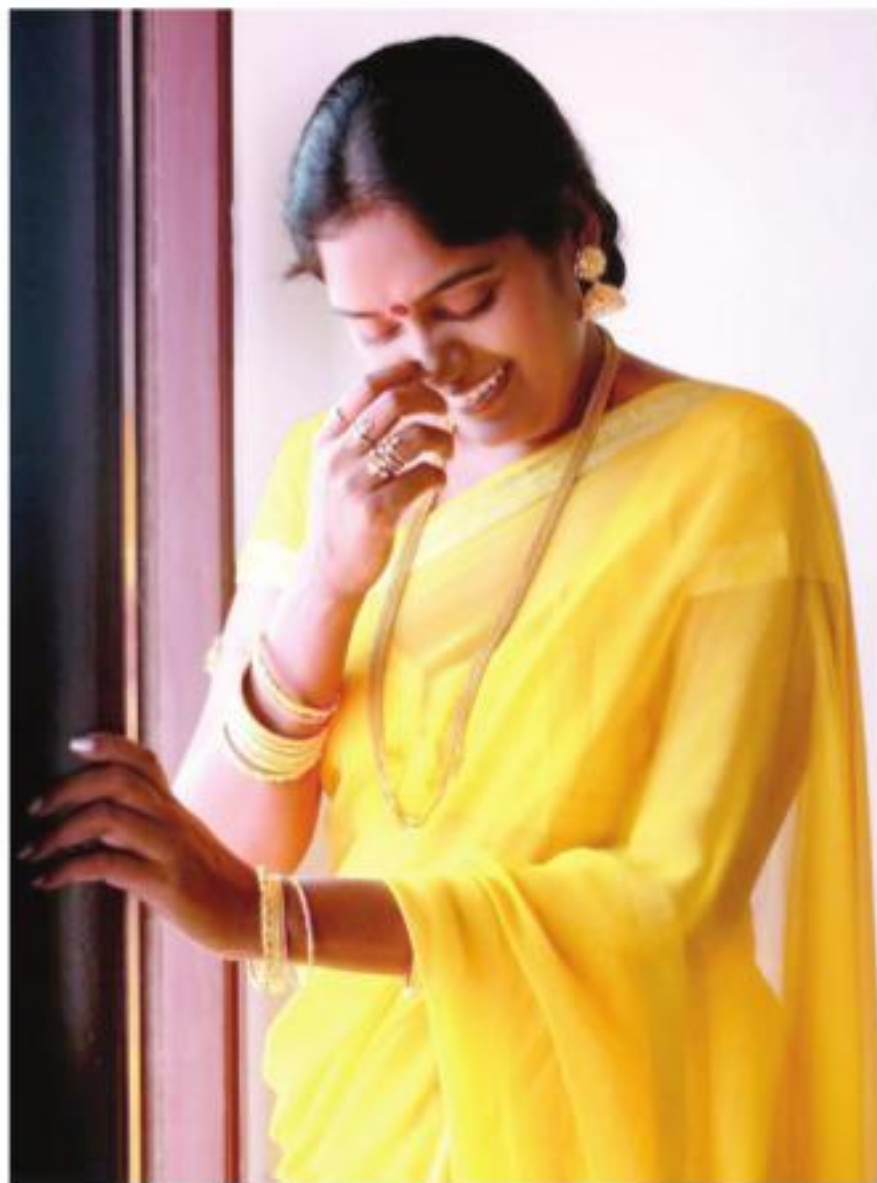
ప్రేక్షకులను మంత్రముగ్ధుల్ని చేయగల నైపుణ్యం ఆమె సొంతం. బాలు మహేంద్ర దర్శకత్వంలో 1982లో వచ్చిన నిరీక్షణ సినిమాలో పట్నం కుర్రాడిని ప్రేమించే గిరిజన యువతి పాత్రలో ఆమె ఒదిగిపోయారు. ప్రేమించిన యువకుని కోసం ఆమె పడే నిరీక్షణ ప్రేక్షకులకు మదిలో నిలిచిపోయింది. తాను ప్రేమించిన ప్రియుడు ఓ తప్పుడు కేసులో ఇరుక్కుని, జైలు పాలవుతాడు. అయితే తన ప్రియుని కోసం అర్చన పడే తపన ఈ మూవీలో అద్భుతంగా ప్రదర్శించారు. కొందరి హీరోయిన్లలా ఆమె గ్లామర్ ని నమ్ముకోలేదు. సహజత్వానికి అనుగుణంగా నటించి, మెప్పించారు. కాబట్టే ఆమె ఇప్పటికీ ప్రేక్షకుల గుండెల్లో

నలుపు కెమెరా కన్నుకు మెరుపు

నిలిచిపోయారు. ఈ మధ్య ఒక టెలివిజన్ షోలో ఇచ్చిన ఇంటర్వ్యూలో తన శరీరభార్య గురించి ఇలా చెప్పుకోచ్చారామె. ‘మనం భారతీయులం, ద్రవిడులం.. మన ఐడెంటిటీయే డార్క్.. అందుకే నేనెప్పుడూ రంగును మైనస్ అనుకోలేదు. తెలుపురంగున్న అమ్మాయి మంచి నటి అవుతుందేమో! అదే ఛాయ తక్కువ అమ్మాయి కెమెరా ముందుకు వస్తే కెమెరామెన్లకు లడ్డాలు దొరికినట్టే ఉంటుంది. వాళ్లు ఆ డార్క్ని ఎలా కావాలంటే అలా మలచుకోవచ్చు. గొప్ప నటులందరూ ఛాయ తక్కువవారే. నా రంగు విషయంలో నేను చాలా గర్వపడుతున్నా’ అంటూ చెప్పుకోచ్చారామె. నల్లనివాళ్లు సినిమాల్లో రాణించరని ఇప్పటికీ కొందరు వాదిస్తూ ఉంటారు. ఆ వాదనకు అర్థమే లేదు. తెలుపుకంటే నలుపే మిన్న అంటూ ఆమె సినిమాల్లో రాణించి జాతీయ స్థాయిలో ఉత్తమనటిగా ఎదిగారు. అంతేనా ‘సంద్యారాగం’ అనే సినిమాలో తొమ్మిది నెలల గర్భిణిగా సినిమా అంతటా కనిపించారామె. అలాంటి సాహసం చేయడం తనకిష్టమంటారు అర్చన. ఇలాంటి పాత్ర ఇష్టంగానే చేశానని చెప్తారామె. నిజానికి అర్చనకు వచ్చిన అవకాశాలు,

సెలబ్రిటీ

ఉన్న ప్రతిభను బట్టి ఎన్నో సినిమాల్లో నటించి ఉండాల్సింది. కానీ కథకు చాలా ప్రాధాన్యతనిస్తూ.. ముందు నుంచి సెలెక్టివ్గానే సినిమాలు చేశారు. అందుకే ఆమె భాతాలో తక్కువ సినిమాలే ఉంటాయి. అయినా అందులో రెండు నేషనల్ అవార్డ్స్ ఉన్నాయి. ఇది చాలదా అర్చన ప్రతిభేంటో తెలియడానికి. తెలుగులో నటిస్తూనే తమిళ, మళయాళ భాషల్లో స్టార్ హీరోలతో నటించారామె. ✧

అర్చన అసలు పేరు సుధ

జన్మస్థలం	విజయవాడ, కృష్ణాజిల్లా, ఆంధ్రప్రదేశ్	నటించిన భాషలు	తెలుగు, తమిళ, మళయాళ, కన్నడ, హిందీ, ఇంగ్లీషు, బెంగాలీ.
వృత్తి	నటి	యాక్టింగ్ కోర్స్	తమిళనాడు ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఫిల్మ్ టెక్నాలజీలో యాక్టింగ్ కోర్స్లో గ్రాడ్యుయేట్
మొదటి సినిమా	1973 హిందీలో యాదంకి భారత్ (బాలనటిగా పరిచయం అయ్యారు)	తెలుగు సినిమాలు	లేడీస్ టైలర్, ఉక్కు సంకెళ్లు, మట్టి మనుషులు, భారత్ బంద్, దాసి, చక్రవ్యూహం, పచ్చతోరణం, పోలీస్ వెంకటస్వామి
పేరుతెచ్చిన సినిమా	నిరీక్షణ		
జాతీయ ఉత్తమనటి అవార్డులు	వీడు (1987), దాసి (1988). నంది స్పెషల్ జ్యూరీ అవార్డు.		

ఉసిరి కొసరి తిందాం!

కావాల్సిన పదార్థాలు:

ఉసిరికాయ తురుము - కప్పు, బెల్లం తురుము - కప్పు, డ్రైఫ్రూట్స్ - రుచికి సరిపడా, పచ్చికోవా - టేబుల్ స్పూను, పచ్చికోబ్బరి తురుము - కప్పు, నెయ్యి - టేబుల్ స్పూను. **తయారుచేసే విధానం:**

- పాన్లో నెయ్యి వేసి, కాగాక డ్రైఫ్రూట్స్ వేగించి తీయాలి. అందులోనే ఉసిరికాయ తురుము వేసి వేగనివ్వాలి. తర్వాత కోబ్బరి తురుము, పచ్చికోవా వేసి వేగించాలి.
- మరో పాన్లో అరకప్పు నీళ్లుపోసి అందులో బెల్లం తురుము వేసి పాకం పట్టాలి. లేతపాకం వచ్చాక ఉసిరి తురుము, కోబ్బరి తురుము మిశ్రమం వేసి, బాగా కలుపుతూ ఉడికించాలి.
- మిశ్రమం దగ్గరగా వచ్చాక వేగించిన డ్రైఫ్రూట్ ముక్కలు వేయాలి. తర్వాత స్టవ్ ఆఫ్ చేసి కాస్త చల్లారాక నెయ్యి గ్రాములు, ఉసిరికాయలు-200 గ్రాములు, పచ్చిమిరపకాయలు-100 గ్రాములు, అల్లం-చిన్నముక్క, ఉప్పు-టీస్పూను.

లడ్డూ

రోటి పచ్చడి

కావాల్సిన పదార్థాలు:

కొత్తిమీర-200 గ్రాములు, ఉసిరికాయలు-200 గ్రాములు, పచ్చిమిరపకాయలు-100 గ్రాములు, అల్లం-చిన్నముక్క, ఉప్పు-టీస్పూను.

సాంబార్

కావాల్సిన పదార్థాలు:

ఉసిరికాయలు - 100 గ్రాములు, కందిపప్పు (ఉడికించినవి) - కప్పు, సాంబారు పొడి - రెండు టీస్పూన్లు, పసుపు - చిటికెడు, పచ్చిమిర్చి - రెండు, కరివేపాకులు - కొన్ని, ఆవాలు - టీస్పూన్, ఇంగువ - చిటికెడు, ఉప్పు - తగినంత, నూనె - సరిపడా.

తయారుచేసే విధానం:

- ఉసిరికాయల్ని కడిగి గింజలు తీసి ముక్కలుగా కోసుకోవాలి. పచ్చిమిర్చిని నిలుపుగా తరగాలి.
- గిన్నెలో కప్పు నీళ్లుపోసి ఉసిరిముక్కల్ని ఉడికించాలి. బాగా ఉడికిన తర్వాత వాటిని మెత్తగా మెదపాలి. అందులోనే సాంబార్పొడి, పసుపు, పచ్చిమిర్చి, ఇంగువ, ఉప్పు వేసి ఉడికించాలి.
- తరువాత ఉడికించిన కందిపప్పు వేసి, తగినన్ని నీళ్లు పోసి, మళ్లీ ఉడికించాలి.
- అన్ని పదార్థాలు బాగా కలిసిపోయిన తరువాత గిన్నెను స్టవ్ మీద నుంచి కిందకు దింపాలి.
- పాన్లో నూనె తీసుకొని, తాలింపు గింజలు వేయాలి. అందులోనే కరివేపాకునూ వేసుకోవాలి.
- ఆవాలు చిటప టుంటున్నప్పుడు సాంబార్లో ఆ తాలింపు వేస్తే ఉసిరి సాంబారు రెడీ.

రుచి

చర్చాన్ని

కాపాడుకోండిలా..

చలికాలం వచ్చేసింది. ఈ కాలంలో ముందుగా మన శరీరంలో చర్మసంబంధమైన మార్పులే ఎక్కువగా వస్తుంటాయి. చర్మంలో తేమశాతం తగ్గి పొడిబారడం చలికాలంలోనే జరుగుతుంటుంది. చలికాలంలో ఉష్ణోగ్రతలలో గణనీయంగా వచ్చే మార్పుల కారణంగా చర్మం తీవ్రమైన ప్రభావాలకు గురవుతుంది. ఇది

అనేక చర్మ సమస్యలకు దారి తీస్తుంది. కనుక ఈ పద్ధతులు పాటిస్తే మంచి ఫలితాలను పొందవచ్చు.

చలికాలంలో వేడినీటి

స్నానం మంచిది కాదు. ఇది చర్మంపై దుష్ప్రభావాన్ని కలిగిస్తుంది. స్నానం తరువాత చర్మం కొంచెం తడిగా ఉన్నప్పుడే పెదవులకు ఒంటికి మాయిశ్శరజర్లు రాసుకోవాలి. సాధ్యమైనంత మంచినీళ్లు ఎక్కువగా తీసుకుంటే మంచిది. భోజనంలో తాజా పండ్లు, కూరగాయలు ఎక్కువగా ఉండేలా చూసుకోవాలి.

చర్మం పొడిగా ఉన్నప్పుడు పెళుసుగా మారి దురదలు ఏర్పడే అవకాశాలున్నాయి. దీంతో పదే పదే గోకడం వల్ల చర్మం పై పొర రాలిపోయి అనేక రకాల అల్లర్లలు, ఇన్నెక్షన్స్ వస్తాయి. ముఖం మీది చర్మం, పెదవులు కూడా ఈ ప్రభావానికి లోనవుతాయి. కాబట్టి చలికాలంలో చర్మానికి సంబంధించి ఏ చిన్న అల్లర్ల, వ్యాధి ఉన్నా.. వెంటనే చర్మవ్యాధి నిపుణులను సంప్రదించడం చాలా మంచిది.

అన్నిరకాలుగా ఆరోగ్యంగా ఉండి.. అవకాశాలు, సౌకర్యాలు ఉన్న వ్యక్తి విజయం సాధిస్తే అది అంత చెప్పుకోవాల్సిన అంశం కాదు.. కానీ వైకల్యంతో అవరోధాలను, అసౌకర్యాలను ఎదుర్కొంటూ.. జీవన సౌపానాలుగా మలుచుకోవడమే విశేషం. అలాంటివారు చరిత్రలో నిలిచిపోవడమే కాదు.. ఎందరికో స్ఫూర్తినిస్తారు. నాటి ఐన్‌స్టీన్, న్యూటన్, లూయిస్ బ్రైయలీ, హెలెన్ కెల్లర్, స్టీఫెన్ హాకింగ్ నుంచి నేటి సీక్ ఉయిబిచ్, ఇరా సింఘల్, సుధాచంద్రన్, తంగవేలు, ప్రాంజల్ పాటిల్ ఇలా ఎవరి జీవితాన్ని తీసుకున్నా స్ఫూర్తిదాయకమే. వీరే కాదు మనకు రోజూ కనిపించే విభిన్న ప్రతిభావంతులూ బతుకుపోరులో విజయాలు సాధిస్తున్నారు. వైకల్యం వెక్కిరించినా మొక్కవోని లక్ష్యంతో ముందుకే కదులుతున్నారు. కృత్రిమ అవయవాల సహాయంతో లోకానికి సవాలు విసురుతున్నారు. త్రమిస్తే అసాధ్యమైనదంటూ ఏదీ లేదని నిరూపిస్తున్నారు.

విభిన్న ప్రతిభావంతుల విజయాగాధను తెలుపుతూ

సాగేదే ఈ వారం

అట్టమీది కథనం..

కోడూరు లవ్వలనాయుడు 9491570765

వైకల్యం.. ప్రపంచంలో కోట్ల

మందిని ఏదో ఒక రూపంలో అశక్తులను చేస్తున్న సామాజిక సమస్య. శారీరకంగా లేదా మానసికంగా సాధారణ జీవనం సాగించలేని నిస్సహాయ స్థితి వీరందరిదీ. ఇలాంటివారిని ఆదుకోవాల్సిన బాధ్యత ప్రతి ఒక్కరిపైనా ఉంది. మానవ శరీరంలో నైనందిన కార్యక్రమాల చేసుకునేందుకు అవసరమైన ఏ అవయవం పనిచేయకపోయినా వాళ్లు విభిన్న ప్రతిభావంతులే. బక్యరాజ్యసమితి దీనినే ధృవీకరించింది. ప్రతి ఏడాది ఈ దినోత్సవాన్ని డిసెంబర్ 3న జరుపుకుంటారు. కోవిడ్ - 19 నేపథ్యంలో వారి జీవనం గడవడానికి సులభ మార్గాలను తెలపడమే ఈ ఏడాది లక్ష్యం. వైకల్యం అనే పదానికి వివిధ దేశాలు పలు నిర్వచనాలు ఇవ్వకున్నాయి. చైనా, బ్రిటన్ వంటి దేశాలు మంచి నిర్వచనాలు ఇవ్వడమే కాకుండా వారి సంక్షేమానికి పెద్దపీట వేశాయి. కేవలం వైద్యుని నిర్ధారణతో మాత్రమే మనదేశంలో వైకల్యాన్ని చూస్తున్నారు. 40 శాతం వైకల్యం కన్నా ఎక్కువగా ఉంటేనే ఇక్కడ ప్రభుత్వ పథకాలకు అర్హులు. ఇది ఎంతోమంది ఎదుగుదలకు పెద్ద అవరోధం.

కారణాలు మన దేశంలో 21 రకాల పెదరికం, అనారోగ్యం వీటి మధ్య అంతర్గత సంబంధం ఉంది. పేదరికం వల్ల పోషకాహారం అందుబాటులో ఉండదు. ఇది అనారోగ్యానికి, అపై అంగవైకల్యానికి దారితీస్తుంది. మేనరికపు వైకల్యాలతో వివాహ సంబంధాలు ఓ కారణం. గర్భిణులకు ఆరోగ్య వసతులు లేకపోవడమూ వైకల్య శిశువుల

బాధపడుతున్నారు. చలన జననానికి అస్సారమవుతోంది. బరన్, వైకల్యం, అంధత్వం, కుష్టు, ధృష్టి అయోడిన్, పోలియోసీడ్ లోపాలు, లోపం, వినోకిడి లోపం, వ్యాధులు, ప్రమాదాలు మరుగుజ్జుతనం, బుద్ధిహీనత, మానసిక అంగవైకల్యానికి కారణాలు. సమస్యలు, ఆదిత్యం, సెరిట్రల్ పార్శి, మస్సులర్ కారణాలు. డిస్ట్రీడ్, నాడీ సంబంధిత సమస్యలు, స్పెసిఫిక్ లెర్నింగ్ డిజేబిలిటీ, మల్టిపుల్ స్కెరోసిస్, మాట్లాడలేకపోవడం, తలసెమయా, హిమెఫిలియా, సికెల్ సెల్ డిసీజ్, మల్టిపుల్ డిజేబిలిటీస్, యాసిడ్ దాడి బాధితులు, పార్కిన్సన్ బాధితులు మన దేశంలో ఉన్నారు. బక్యరాజ్య సమితి విభిన్న ప్రతిభావంతులకు ఇచ్చిన నిర్వచనం ప్రకారం ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ఒక బిలియన్ (పంద కోట్ల) మంది బాధితులు ఉంటారని ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ నివేదిక తెలుపుతోంది. అంటే ప్రపంచ జనాభాలో వీరిది 15 శాతం అన్నమాట. దేశం వారీగా చూస్తే అమెరికాలో 12%, యునైటెడ్ కింగ్డమ్లో18%, జర్మనీలో 9%, శ్రీంకత్ 5%, పాకిస్తాన్లో 9 శాతం వరకూ విభిన్న ప్రతిభావంతులు ఉన్నారు. మనదేశంలో ఈ సంఖ్య 2.1 శాతం (2 కోట్లా 19 లక్షల మంది) గా,

45

డిసెంబర్ 3 అంతర్జాతీయ వికలాంగుల దినోత్సవం..

అందులోనూ ఆంధ్రప్రదేశ్లో 13 లక్షల పైలలుకుగా ఉంది.

అవహేళన.. వివక్ష

ఇప్పటికీ చాలాచోట్ల విభిన్న ప్రతిభావంతులను 'కుంటోడు, సాల్తోడు, గుడ్డోడు, మెల్తోడు, చెవిటోడు, పిచ్చోడు, గూనోడు, కబోడు' అని పిలుస్తూ అవహేళన చేస్తున్నారు. ఇవి వారిని మరింత కుంగదీస్తున్నాయి. విభిన్న ప్రతిభావంతుల గణనపై భారత్‌లో తీవ్ర వివక్ష కొనసాగుతోంది. జనాభా లెక్కల ప్రకారం 2.1 శాతంగా వీరు ఉన్నారు. 11వ పంచవర్ష ప్రణాళిక గతంలో రూపొందించిన నివేదిక ప్రకారం వీరు ఆరు శాతంగా ఉన్నారు. రెండోదాన్నే వికలాంగ సంఘాలు, స్వచ్ఛంద సంస్థలు బలపరుస్తున్నాయి. మనదేశ విభిన్న ప్రతిభావంతుల్లో 75 శాతం మంది గ్రామీణ ప్రాంతాలవారే. వీరి అక్షరాస్యత కేవలం 49 శాతమే. ఎస్సీ, ఎస్టీ విద్యార్థుల కన్నా విభిన్న ప్రతిభావంతులు ఐదు శాతం తక్కువగా పాఠశాలలకు వెళుతున్నారు. పలు సర్వేలను, జన గణనను ప్రభుత్వం నిర్వహిస్తున్నప్పటికీ.. విభిన్న ప్రతిభావంతుల కోసం ఓ బ్లాక్‌ను కేటాయించినప్పటికీ.. 90% మంది అధికారులు, సర్వే సిబ్బంది ఆ ఖాళీని పూరించడం లేదని ఆధారాలతో సహా వెల్లడైంది. ప్రభుత్వాల క్రమేపీ బడ్జెట్ కేటాయింపులను తగ్గిస్తూ సంక్షేమ పథకాలను కుదించేస్తున్నాయి. దీంతో విభిన్న ప్రతిభావంతుల సంక్షేమం స్వచ్ఛంద సంస్థలు, కుటుంబసభ్యుల మీద ఆధారపడి సాగుతోంది. వికలాంగుల చట్టం - 2016లోని నాలుగు శాతం రిజర్వేషన్లు ఎక్కడా అమలుకావడం లేదు. దీంతో వీరు ప్రభుత్వ ఉద్యోగాల్లో వీరు 0.50 శాతంగానే ఉన్నారు. మరోపక్క ప్రయివేటు కంపెనీల్లో వీరు 0.28 శాతం మంది మాత్రమే ఉద్యోగులుగా ఉన్నారు. ఈ సంఖ్యలే వీరు సమాజానికి ఎంత దూరంగా ఉన్నారో చెబుతున్నాయి. చట్టసభల్లో వీరి ప్రాతినిధ్యం అతి స్వల్పమనే చెప్పాలి.

కల్యాణమూ కష్టమే

సాధారణ మహిళల కంటే విభిన్న ప్రతిభావంతులైన మహిళలు మూడు రెట్లు ఎక్కువ వివక్షకు, లైంగికదాడులకు గురవుతున్నారు. అంగవైకల్యం పురుషులకు ఉపాధి ఉంటే, మహిళలకు యువతులు పెళ్లి చేసుకుంటున్నారు. అంతే మహిళా విభిన్న ప్రతిభావంతుల పరిస్థితి అలా లేదు. ఎంతో ఆర్థిక స్తోమతున్న మహిళ విభిన్న ప్రతిభావంతురాలైతే తప్ప అమెకు వివాహం కావడం లేదు. దీనితో అత్యధికులు అవివాహితులుగానే మిగిలిపోతున్నారు. లేదంటే వయస్సు మీదన వారిని వివాహం చేసుకుని, విన్న మనస్సులోనే ఒంటరిమహిళలు అవుతున్నారు. విభిన్న ప్రతిభావంతుల్ని ఎవరైనా సకలాంగులు వివాహం చేసుకుంటే ప్రభుత్వం ఇచ్చే నగదు ప్రోత్సాహకాల అందజేతలోనూ తీవ్ర జాప్యం నెలకొంటోంది.

హక్కులు- చట్టాలు

విభిన్న ప్రతిభావంతులకు సమాన అవకాశాలు, హక్కులు కల్పించడం ద్వారా మానసిక, శారీరక, శక్తి సామర్థ్యాల్ని సమాజాభివృద్ధిలో మిళింప చేయాలని బక్యరాజ్యసమితి భావించింది. 1981 నుంచి డిసెంబర్-3వ తేదీని 'అంతర్జాతీయ వికలాంగుల దినోత్సవంగా' ప్రకటించింది. ఇందులో భాగంగానే అనేకదేశాలు విభిన్న ప్రతిభావంతులను విలువైన మానవ వనరులుగా గుర్తించి, వారికి అనేక చట్టాలు, హక్కులు కల్పించాయి. ఫ్రాన్స్, ఇంగ్లండ్, అమెరికా, కెనడా, యూరప్ తదితర దేశాల్లో వీరి హక్కులను చక్కగా అమలుపరిచి, వాటి ఫలితాల వల్ల అభివృద్ధి పథంలో దూసుకుపోతున్నారు. కానీ భారత్‌లో దీనికి భిన్నమైనస్థితి.

మన దేశంలో..

మెంటల్ హెల్త్ యాక్ట్ : మానసిక వికలాంగుల జీవన ప్రమాణాలు మెరుగుపరిచేందుకు ఈ చట్టాన్ని 1993లో రూపొందించారు. దీని ప్రకారం

బిఎస్ టాపర్‌నూ వీడని వివక్ష

ఇరా సింఘల్‌ది ఢిల్లీ. తండ్రి పేరు రాజేంద్ర సింఘల్, తల్లి అనితా సింఘల్. 2010 సివిల్స్‌లో ఇరా కు 815 ర్యాంకు వచ్చింది. ఆ ర్యాంకుకు బఠర్‌ఎస్ వస్తుంది. కానీ సిబ్బంది శిక్షణా విభాగం (డిఓపిల్) ఆ ఉద్యోగాన్ని అడ్డుకుంది. సాక్షాత్తు ఓ ఉద్యోగి ఆమెను ఉద్దేశించి 'అటెండర్‌పనికి కూడా పనికిరావు' అని అవహేళనగా మాట్లాడారు. కానీ చిన్నప్పటి నుంచి 'ప్రపంచం వెనుకాల నువ్వు వెళ్లడం కాదు. ప్రపంచమే నీ కాళ్ల దగ్గరకు రావాలి. అదే అసలైన విజయం' అన్న మాటను చెబుతూ వస్తున్న ఇరా.. అన్నట్లుగానే సివిల్స్‌లో మొదటి ర్యాంకు సాధించారు.

అలాగే అంధుడైన అజిత్‌కుమార్‌ను, బధిరుడైన మణిరామ్ శర్మని వివక్ష వీడలేదు. అనేక ఒడిదుడుకుల్ని ఎదుర్కొని, ఐఎఎస్‌కు ఎంపికైనా దేశీయ నిబంధనలు వీరిని ఇబ్బందుల పాల్పెశాయి. అయినా ఎ్క తరబడి న్యాయ పోరాటం చేసి, ఐఎఎస్ శిక్షణను విజయవంతంగా పూర్తిచేశారు.

మృత్యువు అంచుల్లో నిలబడి, ఆఖరి శ్వాసలో విజయగీతం ఆలపించిన యువతి ఆరుణిమా సిన్హా, ఉత్తరప్రదేశ్‌లోని అంబేద్కర్‌నగర్‌లో ఓ మధ్యతరగతి కుటుంబంలో జన్మించిన ఆమె.. వాలీబాల్, ఫుట్‌బాల్ క్రీడల్లో జాతీయస్థాయిలో రాణించారు. 2011 ఏప్రిల్ 11న ఢిల్లీలో ఒక ఇంటర్వ్యూకు రైలులో బయలుదేరారు. ఆమె ప్రయాణిస్తున్న జనరల్ బోగీలోకి కొందరు దుండగులు ప్రవేశించి, నగదును రోచుకోవడానికి ప్రయత్నించారు. అప్పుడు ఆమె తీవ్రంగా ప్రతిఘటించారు. అంతే దుండగులు ఒక్కసారిగా ఆమెను రైలులో నుంచి బయటకు విసిరేశారు. అంతే పక్కనున్న పట్టాలపై పడిపోయారామె. అప్పుడే అటుగా వస్తున్న రైలు ఆమె రెండుకాళ్లపై నుంచి వెళ్లిపోయింది. ఆ తర్వాత ఆమె కృత్రిమ కాళ్లు అమర్చుకుని, ఎవరెస్టు శిఖరం ఎక్కాలని నిశ్చయించుకుంది. 52 రోజుపాటు ఎముకలు కొరికే చలిలో ప్రయాణించి.. 2013, మే 21 నాటికి శిఖరాగ్రాన్ని చేరింది. ప్రపంచంలోనే ఎత్తయిన శిఖరాన్ని అధిరోపించిన విభిన్న ప్రతిభావంతురాలిగా చరిత్రకెక్కింది.

వికలాంగులకు రక్షణ, పునరావాస సౌకర్యాలు కల్పించేందుకు ప్రభుత్వ ప్రయివేటు అభ్యర్థంలో సంస్థల్ని ఏర్పాటు చేస్తారు.

‘విభిన్న’ శిఖరాలు

అమ్మకు చేదోడుగా..

విదేశ వయస్కుల్లోనే బిస్సు ప్రమాదంలో అతను ఒక కాలు పోగొట్టుకున్నాడు. ఒంటరి మహిళ అయిన తల్లికి చిన్నప్పటి నుంచే చేదోడు వాడోడుగా ఉన్నాడు. 2016లో రియోలో జరిగిన పారా ఒలింపిక్స్‌లో ఫైనల్‌లో 1.89 మీటర్లు ఎత్తు ఎగిరి, హై జంప్‌లో బంగారు పతకాన్ని సాధించాడు. అతనే తమిళనాడుకు చెందిన మరియప్పన్ తంగవేలు. ఒకవైపు చదువులో.. మరోవైపు కృత్రిమ కాలుతోనే క్రీడల్లో రాణిస్తూ ప్రపంచ మెచ్చే క్రీడాకారునిగా ఎదిగాడు.

విజన్

ప్రతిభావంతుల చట్టం

2016: ఈ చట్టం అందరిలో కొత్త ఆశలు విగురించ జేసింది. విభిన్న ప్రతిభావంతుల విద్యాహక్కు, ఉపాధి, గుర్తింపు, సంస్థల స్థాపన, వివక్ష నిర్మూలన, ఉద్యోగ భద్రత, పరిశోధన, మానవ వనరుల అభివృద్ధి, సాంఘిక చైతన్యం, ఎన్ఐఓల గుర్తింపు, వీరి కోసం పనిచేసే సంస్థల ఏర్పాటు.. ఇందులో పొందుప రిచారు. ఉద్యోగాల్లో నాలుగు శాతం, విద్యా, ఇతరత్రా పథకాల్లో ఐదు శాతం రిజర్వేషన్లు కల్పించ బడ్డాయి. పై చట్టాలతో పలు పథకాలు అమల్లో ఉన్నాయి. దేశ వ్యాప్తంగా పట్టణ ప్రాంతాల్లో.. బిస్సుల్లో విభిన్న ప్రతిభా వంతులు ఉచితంగా ప్రయాణం చేయొచ్చు. జిల్లాల్లో టీక్యెట్స్‌పై 50 శాతం రాయితీ కల్పించారు. రైల్వేలో ఎక్స్‌ప్రెస్‌గా ఉచితంగా ప్రయాణం చేయొచ్చు. వారిలో 50 శాతం రాయితీ అందిస్తు న్నారు. ఇవేశా కుండా పించన్న,

తొలి మహిళా అంధ ఐఎఎస్ ప్రాంజల్

మహారాష్ట్రకు చెందిన ప్రాంజల్ పాటిల్ దేశంలోనే తొలి అంధ ఐఎఎస్ అధికారిగా రికార్డు లెక్కారు. కేరళ రాజధాని తిరువనంతపురం సబ్ కలెక్టరుగా తొలి బాధ్యతలు స్వీకరించారు. ఐఎఎస్ కావాలన్న ఆమె లక్ష్యానికి అంధత్వం ఏమాత్రం ఆడ్డంకి కాలేదు. 2017 సివిల్ సర్వీస్ పరీక్షల్లో 124వ ర్యాంకు సాధించి, అందరి చూపునూ తనవైపు మరల్చుకున్నారు.

ఆదర్శ శిఖరం.. స్టీఫెన్ హాకింగ్

కనీసం కదలడానికి సహకరించని శరీరం, చక్రాల కుర్చీకి అతుక్కుపోయిన మనిషి, మాట్లాడటానికి కంప్యూటర్ సహాయం.. ఇవి ప్రఖ్యాత ఖగోళ శాస్త్రవేత్త స్టీఫెన్ హాకింగ్‌ను గుర్తించడానికి అనవచ్చు. మోతార్ న్యూరాన్ వ్యాధి శరీరాన్ని కబళిస్తున్నా. చేస్తున్న పనికి శరీరం సహకరించకపోయినా... కృష్ణ బిలాలపై ఆయన పరిశోధనలు ఖగోళ శాస్త్రంలో ఎన్నో ప్రశ్నలకు సమాధానాలను చూపాయి.

శాస్త్రవేత్తగానే కాక ఆయనపై ఆయనకున్న సమృత్తం, ప్రతికూలతలను అనుకూలతలుగా మార్చుకునే తత్వం అందరికీ ఆదర్శం. సైద్ధాంతిక భౌతిక శాస్త్రవేత్తగా పేరుగాంచిన ఆయన కేంబ్రిడ్జి విశ్వవిద్యాలయంలో గణితశాస్త్ర అచార్యునిగా విశేష సేవలందించారు. రాయల్ సొసైటీ ఆఫ్ అర్బ్స్‌లో గౌరవ సభ్యుడిగా, పాండిఫికల్ అకాడమీ ఆఫ్ సైన్స్‌లో జీవితకాల సభ్యునిగా పనిచేశారు. అమెరికా అత్యున్నత పౌర పురస్కారమైన ప్రెసిడెన్షియల్ మెడల్ ఆఫ్ ఫ్రీడమ్ అందుకున్నారు. ఆయన 2018, మార్చి 14న మనందరికీ భౌతికంగా దూరమయ్యారు.

కోళకు చెందిన సుధా చంద్రన్ భారతీయ భరత నాట్య నృత్యకారిణి, నటి.

నాట్య 'మయూరి' సుధా చంద్రన్

1981లో జరిగిన ఓ రోడ్డు ప్రమాదంలో ఆమె ఒక కాలును కోల్పోయారు. అసంతోరం కృత్రిమ కాల్గిని అమర్చుకున్నారు. దానితోనే నాట్య ప్రదర్శనలు ఇచ్చి, అందరినీ ఆశ్చర్యకెత్తుల్ని చేశారు. వేల ప్రదర్శనలతో వందలాది అవార్డులను అందుకున్నారు. తెలుగులో తన జీవితగాధను అవిష్కరించే 'మయూరి' సినిమాతో నట ప్రస్థానాన్ని ప్రారంభించారు.

సినిమాలకు కాసుల వర్షం

అటు బాలీవుడ్, ఇటు టాలీవుడ్ రెండింటిలోనూ వైకల్య ఆధారిత సినిమాలు కాసుల వర్షం కురిపించాయి. 'బర్మీ, మై నేమ్ ఈజ్ ఖాన్, తారే జమీన్ పర్, బ్లౌక్, ఇక్బాల్, కోయి మిలేగయా, అంకెన్, సద్మా, ఫా, బజబంగీ ఖాయిజాన్' తదితర సినిమాలు బాలీవుడ్‌లో కొత్త రికార్డుల్ని నెలకొల్పాయి. తెలుగులో వచ్చిన మయూరి, ఆధారప, ప్రేమించు, సిరివెన్నెల ఆదర్శక కళాఖండాలుగా నిలిచిపోయాయి. రవిశేఖ అంధునిగా నటించిన 'రాజా ది గ్రేట్' కూడా ఆ మధ్య అందరినీ ఆకట్టుకుంది. ఇవే కాదంటేయ్ విభిన్న ప్రతిభావంతుల సన్నివేశాలున్న సినిమాలనూ ప్రేక్షకులు ఎక్కువ ఆదరించారు.

సహా ఎన్నో అవార్డులను గెలిచి, ఆదర్శంగా నిలిచారు. విజయవాడకు చెందిన అంధురాలైన సుబ్బలక్ష్మి లలిత సంగీతంలో ఉన్నతంగా నిలిచి, అందరినీ ఆశ్చర్యంలో ముంచెత్తారు. మరో కళాకారిణి స్వాతి చూపులేకపోయినా యాంకరింగ్ చేస్తూ టీవీ ఛానళ్లలో తనకంటూ ప్రత్యేక స్థానాన్ని సంపాదించుకున్నారు.

29 సెంటెంబర్ 2020

‘తిర్నతి మడిసని ఆ కేశవయ్యను నమ్ముకొని వస్తే నట్టేట్లో ముంచేస్తాడా?’ అన్నాడు సింగారం.

‘తిర్నతి మడిసైతే మనకు సాయమెందుకు సేయ్యాలా?’ అన్నాడు గురవయ్య.

‘ఆడ్ని నమ్ముకొని మన పన్నెండు ఇంట్లోళ్లు మహారాష్ట్రకు వస్తేమి’ అన్నాడు మునెప్ప.

‘గురవయ్యా! ఆడు మన ఊరికొచ్చి.. “మా తిర్నతోళ్లు కన్నా పక్కురైనా మీ ఊరోళ్లు బాగా పనిసేస్తారని” సెప్పి మన ఇంట్లోళ్లందరినీ పిల్చుకొచ్చాడు’ అన్నాడు సింగారం.

‘సింగారం! ఆడెంసెప్పినా తలకాయలాడిస్తూ పనిసేసే గొర్రెలు కావాలి. మనం గొర్రెల్లా తలాడించుకొంటూ వస్తేమి. మీరంతా ఆడ్ని గంగమ్మను తలకాయమీంద పెట్టుకున్నట్టు పెట్టుకొంటిరి. దుడ్డుమీంద ఆశున్నోడు మడుసుల్ని సూడరు, సందు దొరికితే యామారుస్తారు. మనూరోళ్లే మన దగ్గర పనిసేయించుకొని మోసం చేస్తుంటే ఏమీ సేయలేక ఈడు పిలిస్తే వస్తేమి. ఈ డబ్బునోళ్లు బుద్ధులే అంతే!’ అన్నాడు గురవయ్య.

‘అనుమంతుని తోకలా ఆడి ఎనకాలనే వచ్చినందుకు బాగా బుద్ధి సెప్పాడు!’

‘నన్ను నమ్మి నా తావన (దగ్గర) పని సేయడానికి వచ్చినోళ్లని నేనన్నాయం సేయను. మీ అందరి దుడ్డు నాకెందుకు. లాక్డౌన్ పూడ్చాక మీ అందరి దుడ్డు సత్తేప్రమాణంగా ఇస్తానని కేశవయ్య సెప్పాడుగా’ అన్నాడు ఇంకోకాడు.

‘ఒరే తిక్క ఎదవా నువ్వు అర్థం సేసుకొందంతే.. మనమంతా ఈ ఊరిడిసి పూడిస్తే ఇక ఈడకు రామని పిలకాయలకు తెలిసినప్పుడు ఆ కేశవయ్యకు తెలిదా? నువ్వు మట్టుమ్మ కాదు మనమంతా తిక్క ఎధవలం. మన పక్కురోడని నమ్మి కూలీ దుడ్డు తీసుకోకుండా ఆడి దగ్గరే కూడబెట్టింది పెద్ద తప్పు. మన దుడ్డు ఆడికి దండిగా సేరింది. మనకివ్యాల్నిన దుడ్డు వాడి బొడ్డో దోపుకాని, మనకు నామం పెడ్తాడు. ఒక్కొక్కడు ఇరవై వేల రూపాయల దాకా కూడబెట్టారని తెల్పు’ అన్నాడు గురవయ్య.

‘గురువయ్యా! నాది 24 వేల రూపాయలుంది మన గుడిసెలో దాచి పెట్టే జాగా లేదని వాడి దగ్గర కూడబెట్టాము. మనూరికి పోయేప్పుడు మొత్తం తీసుకుపోదామనుకొంటి. లాక్డౌన్ పూడ్చినదంటే కొంచెం దినాల్లో మీ దుడ్డు మీకిస్తానని చెప్పడం వల్ల ఏంసేయలేకపోయాను. ఆడు ఈనని సెప్పే నేనే ఆడ్ని మేక తలను నరికినట్టు నరికేసేవాడ్ని’ అన్నాడు మునెప్ప.

‘నీకత తెలిసే అలా సెప్పాడు. నీవు ఈ పట్నం ఇడిసి ఎల్లే మళ్ళా ఈడకు రావని ఆడికి తెలుసు!’ అన్నాడు గురవయ్య.

‘ఆడు తిరప్పికి వస్తే ఆడి తోలు తీస్తాను!’ కోపంతో సెప్పాడు మునెప్ప.

మినీ కథ

‘ఈ లాక్డౌన్ పూడ్చేవరకూ మనం ఇక్కడుంటే సావక తప్పుడు. కూలీ లేడు..... గుడిసెలో బియ్యం లేదు. అంతా ఓటిగా మునెప్ప.

ఇంటిముందు నిలబడిన కేశవయ్యను చూస్తూ ‘ఏం కేశవ్ ఎప్పుడూ బిల్డింగ్ కట్టేవాడివి. లాక్డౌన్ వల్ల ఆ పని వదిలేసి నీ బిల్డింగ్ పని చూసుకున్నావా? నీ ఇల్లు కొత్త ఇల్లులా తయారయింది!’ హిందీలో అడిగాడు పోలీసు.

ఆ తరువాత వారి సంభాషణ హిందీలో జరిగింది.

‘ఏం చేయమంటారు సార్? మా పనులన్నీ అలాగే నిలబడిపోయింది. లాక్డౌన్లో తగులుకొనడం వల్ల మా ఇంటి మనుషులతోనే ఇంటికి పెయింట్ కొట్టడం చిన్న చిన్న రిపైర్లు చేసుకొనడం లాంటి పనులు చేసుకొంటున్నాము!’ బదులిచ్చాడు కేశవ్.

‘ఈ వలసకూలీల బతుకులు చూస్తుంటే చాలా బాధగా ఉంది కేశవ్! కూలీ లేక తిండిలేక చాలా ఇబ్బంది పడుతున్నారు. కరోనా నుండి దూరంగా ఉండటానికి గడప దాటద్దంటుంటే ఏకంగా ఊరు విడిచి, ఎన్నో వందల మైళ్లు దూరానున్న సొంత ఊళ్లకు నడచి వెళ్ళడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. చీమల్లా గుంపులుగా పోతున్నారు. అలా వెళ్ళడం వల్ల అన్యాయంగా చనిపోతారని హెచ్చరించినా వినకుండా మా మీదే ఎదురుతిరుగుతున్నారు. పని చేయించుకోనే యజమానులు ఆ కూలీల విషయంలో ఎటువంటి బాధ్యత తీసుకొనడం లేదు’ అన్నాడు పోలీసు.

ఆ మాటలకు కేశవయ్య గుండె కలుక్కుమంది. ‘పాపం సార్!’ బాధపడుతున్నట్లుగా అన్నాడు.

‘కరోనా వల్ల చీమల్లా బతుకుతున్న వలసకూలీల పుట్టులు ఒక్కసారిగా చెదిరిపోయాయి. దిక్కుతెలికుండా ఎటో పోతున్నారు!’ అన్నాడు పోలీసు.

‘ఏంటి సార్ ఇటువైపు మా వీధిలోకి వచ్చారు?’ అంటూ మాట మార్చాడు కేశవయ్య.

000

‘మన పక్కురోళ్లు అని పిలుసుకు వచ్చావే.. నిన్ను బాగా ఏమార్చినట్లుంది!’ కేశవయ్య భార్య ప్రమీల అంది.

‘ఆళ్ళు నన్ను ఏమార్చలేదు. కరుగ్గా లెక్క చెప్పి ఆళ్ళకు రావలసింది మట్టుమ్ తీసుకొన్నారు. ఒక్క డమ్మిడి ఎక్కువ తీసుకోలేదు. ముందు నేనే ఆళ్ళని ఏమార్చాలనుకొన్నాను ప్రమీలా .. అంతలోనే వాళ్ళు ఉషారు తెచ్చుకొన్నారు!’

‘నీవు వాళ్ళను ఏమార్చాలనుకొన్నావా! యెట్లా?’

(ఒక్కటిగా) పోలీస్ స్టేషన్ కు పోదామా?’

అడిగాడు మునెప్ప.

‘ఆడ ఏం సెప్పావు?’ అడిగాడు గురవయ్య.

‘కేశవయ్య మనకు ఇవ్వాలైన దుడ్డు సంగతి సెప్తాము!’ అన్నాడు మునెప్ప.

‘డబ్బున్నోడి దగ్గర మనం డబ్బుడిగితే ఏదైనా తనఖా పెట్టమంటారు. లేదంటే వట్టి పేపర్ మీంద నీ ఏలి ముద్ర ఎయ్యమంటారు. నీవు ఆడి దగ్గర డబ్బు కూడబెట్టించానికి ఏమైనా సాక్షం ఉందాని పోలీసోల్లు అడిగితే ఎంసెప్తావ్?’ అన్నాడు గురవయ్య.

‘గురువయ్యా! నీ మాటలు వింటుంటే మనం ఏమారిపోయినట్టే కనబడతాంది నా పాణెం పోయినంతగా గుండె గిలగిలా కొట్టుకొంటాది. ఆ దొంగనాకొడుకు మన దుడ్డు మనకిస్తే ఎట్టైనా మనూరికి నడ్చుకొంటూ పూడవచ్చు’ అన్నాడు మునెప్ప.

‘లాక్డౌన్ పూడ్చేవరకు మనం ఇక్కడే ఉండాలి. నడసుకొంటూ వెళ్ళి ఆలోసన మట్టుమ్ వడ్డు. ఊరొదిలిపోయి నడిసి వెళ్ళివోళ్ల బతుకులను మనం ప్రతి పొద్దు టీవీలో సూస్తున్నా బుద్ధిరాదా?’ అన్నాడు గురవయ్య.

‘ఈడ కూలీ దొరకడు. కూలీ లేకుంటే బతకనుమాలదు .. సూస్తుంటే సాపు తప్పు ఏరే దోవ లేదేమో!’ అన్నాడు

000

‘ఆళ్ళు కూలీ డబ్బులు నా దగ్గరే కూడబెట్టుకొనేవాళ్ళు. ఆ ఊరి వాళ్లందరిదీ మొత్తం కలిపితే రెండున్నర లక్ష రూపాయలు పైనే అయింది. లాక్డౌన్లో కూలీ లేక, కూటికి దోవ లేక ఒక్క పొద్దులుంటన్న ఇనయం తెలుసుకొన్నా, ఇక కొన్ని దినాల్లో ఈ ఊరు విడిసి కండితముగా పూడుస్తారనుకొన్నాను. ఆళ్ళు సలిసీమల్లాంటోళ్లని తెల్పు. ఆ సలిసీమలకు ఇవ్వాలైన దుడ్డంతా ఇవ్వకుండా ఏమార్చాలనుకొన్నా. నా దగ్గరొచ్చి అడిగితే లాక్డౌన్ తరువాత ఇస్తానని దొంగ పెమానం సేస్తాని. నేనెప్పింది నమ్మలేక అలాసేసారు!’

‘ఏం సేశారు?’ కళ్ళు పెద్దవి చేస్తూ అడిగింది ప్రమీల.

‘ఆ సలి సీమలన్నీ ఓటయ్యి, ఓటిగా ఆ లోచింది ఒక ముడిపుకు వచ్చాక నేరుగా మనింటికి వస్తరి. లాక్డౌన్ పూడిసేదాకా ఈ ఇంట్లోనే ఉంటామని, అంతవరకు ఇంటిలో ఏదో ఒక పని సేస్తామని గురువయ్య సెప్పగానే ఒప్పుకున్నాను!’

‘ఆ సీమ అడగ్గానే బయటపొండిరా అని నీవు జగడమేస్తావనుకొంటిని’ అంది ప్రమీల.

‘ప్రమీలా! నేను తిరుక్కోని జగడమేస్తే ఆళ్ళు మనల్ని సంపుతారు!’

‘సంపుతారా?!’ అంటూ కప్పలా నోరు తెరచి, భయంతో సూసింది.

‘ఇబ్బుడు ఓటిగా నున్న సలిసీమలు. ఏఏబలవంతమైన సర్పము ....చలివీమల చేతజిక్కి చావదే సుమతీ!’ అన్న పద్యంలోని సీమలు నాకండ్లముందు కనపడింది. నీవు వాడి మాటలు మట్టుమ్ ఇన్నావు. నేను అడికింత ధైర్యం ఎలావచ్చిందో ఆలోచించాను. ఆడి ముఖాన్ని బాగా గమనిస్తాని. భయం లేదు ఏదో ధైర్యం .. అప్పుడే అర్థం సేసుకొని సరేనన్నాను.’

‘ఊరికే సెప్పకూడదు కానీ ఆళ్లంతా మనింట్లోనే ఉండి సాలా సాలా పన్నే సేస్తరి’ అంది ప్రమీల.

‘ఇక మీద మన కాంట్లాక్కు పని జరిగేది సాలా కష్టం సొంతూరికెళ్ళిన వారు ఇక రారు!’ అన్నాడు కేశవ్.

‘వాళ్ళను పిలిస్తే వస్తారు.. ఆళ్ళు బతకాలిగా?!’ అంది ప్రమీల.

‘అబ్బుడు ఆళ్ళుంటున్న సొంతూరులో అన్నాయం ఎదిరించే ధైర్యం లేక ఎలా బతకాలాని దిగులుపడేటప్పుడు నేను పిలుస్తూనే వస్తరి. ఇబ్బుడు ఆ సలిసీమల్లో కలసికట్టుగా తిరగబడి, అన్నాయం ఎదిరించే ధైర్యం కలిగింది. అందరూ ఓటిగా కలిశారు. ఆళ్ళకు అక్కడే బతుకుతామన్న నమ్మకం వచ్చింది!’ అన్నాడు కేశవ్.

✧

ఓట్ర ప్రకాష్ రావు

9787446026

మీకు తెలుసా?

కొన్ని దేశాల్లోని చిన్నారులు యుక్త

వయసు వచ్చేసరికి ఎత్తు తగినంత పెరగడం లేదు. అందుకు పోషకాహార లోపమే కారణం కావచ్చని ఈ మధ్య ఓ తాజా అధ్యయనంలో తెలిసింది.

- దేశాల వారీగా సగటు ఎత్తును చూస్తే.. కొన్ని దేశాల మధ్య 20 సెం.మీ. (8 అంగుళాల) వరకూ వ్యత్యాసం ఉంటుందని ఆ అధ్యయనం చెబుతోంది.
- 2019లో 19 ఏళ్ల అబ్బాయిల సగటు ఎత్తు నెదర్లాండ్స్ లో అత్యధికంగా 183.8 సెంటీమీటర్లుగా ఉందనీ, అత్యల్పంగా తూర్పు టీమోర్ లో 160.1 సెంటీమీటర్లుగా ఉందనీ ఈ అధ్యయనం పేర్కొంది.
- ఇదే వయసు అమ్మాయిలు సగటు ఎత్తు నెదర్లాండ్స్ లో అత్యధికంగా 170.4 సెం.మీ., గ్యాటెమాలాలో అత్యల్పంగా 150.9 సెం.మీ ఉందని లెక్కగట్టింది.
- 19 ఏళ్ల అబ్బాయిల సగటు ఎత్తు భారత్ లో 166.5 సెం.మీ, బ్రిటన్ లో 178.2 సెం.మీ, అమెరికాలో 176.9 సెం.మీ, చైనాలో 175.7 సెం.మీ.గా ఉన్నాయి. అత్యధిక ఎత్తున్న దేశాల జాబితాలో బ్రిటన్, అమెరికా, చైనా వరుసగా 39, 47, 65 ర్యాంకుల్లో నిలిచాయి. భారత్ 180వ స్థానంలో ఉంది.
- ఇక 19 ఏళ్ల అమ్మాయిల సగటు ఎత్తు విషయంలో భారత్ ర్యాంకు 182. భారత్ లో వీరు సగటున 155.2 సెంటీమీటర్ల పొడవు ఉంటున్నారు. అదే బ్రిటన్, చైనా, అమెరికా ఈ జాబితాలో వరుసగా 49, 54, 58 స్థానాల్లో

నిలిచాయి. 19 ఏళ్ల అమ్మాయిల సగటు ఎత్తు బ్రిటన్ లో 163.9 సెం.మీ., చైనాలో 163.5 సెం.మీ., అమెరికాలో 163.3 సెం.మీ.గా ఉంది.

- ఐదేళ్ల నుంచి 19 ఏళ్ల మధ్య వయసున్న 6.5 కోట్ల మంది ఎత్తుకు సంబంధించిన సమాచారాన్ని పరిశోధకుల బృందం విశ్లేషించి, ఈ సమాచారం వెల్లడించింది. ఇందుకోసం 1985-2019 మధ్య జరిగిన రెండు వేల అధ్యయనాల

ద్వీపాలు, గల్ఫ్ దేశాలు, అమెరికా, న్యూజీలాండ్ లో యువత బీఎంఐ ఎక్కువగా ఉన్నట్లు పరిశోధకులు గుర్తించారు.

- బీఎంఐ అతితక్కువగా ఉన్న దేశాల వారికి, అతిఎక్కువగా ఉన్న దేశాల వారికి మధ్య వ్యత్యాసం చూస్తే, దాదాపు 25 కేజీల తేడా కనిపిస్తోందని చెప్పారు.
- పిల్లల ఎత్తు, బరువు విషయంలో జన్యువులూ ముఖ్య పాత్ర పోషిస్తాయని

ఎవరు ఎంత ఎత్తు పెరుగుతారు?

సమాచారాన్ని పరిశీలించింది. లాన్సెట్ మ్యాగజైన్ లో ఈ అధ్యయన ఫలితాల్ని ప్రచురించారు.

- వాయువ్య, మధ్య యూరప్ లో చిన్నారులు, యువత పొడుగ్గా ఉంటున్నారు... దక్షిణాసియా, ఆగ్నేయాసియా, లాటిన్ అమెరికా, తూర్పు ఆఫ్రికాల్లో పొట్టిగా ఉంటున్నారని ఈ అధ్యయనం తెలిపింది.
- నెదర్లాండ్స్ లో 13 ఏళ్ల బాలురు, లావోస్ లో 19 ఏళ్ల యువకుల ఎత్తు (ఐదడుగుల నాలుగు ఇంచెలు) సమానంగా ఉంది.
- నెదర్లాండ్స్ లోని 11 ఏళ్ల అమ్మాయిలు, గ్యాటెమాలా, బంగ్లాదేశ్, నేపాల్, తూర్పు టీమోర్ లో 19 ఏళ్ల అమ్మాయిలు ఒకేఎత్తు (ఐదడుగులు) ఉంటున్నారు.
- శరీరం బరువు, ఎత్తుకు మధ్య నిష్పత్తి ఆధారంగా బీఎంఐని లెక్కగడతారు. బీఎంఐ 18.5 నుంచి 25 మధ్య ఉంటే మనిషి ఎత్తుకు తగిన బరువు ఉన్నట్లుగా పరిగణిస్తారు. 18.5 కన్నా తక్కువ ఉంటే ఉండాలైనదాని కన్నా బరువు తక్కువ ఉన్నట్లు, 25 కంటే ఎక్కువ ఉంటే ఉండాలైన దానికన్నా బరువు ఎక్కువ ఉన్నట్లు భావిస్తారు.
- తాజా అధ్యయనంలో పరిశోధకులు ఈ బీఎంఐని కూడా విశ్లేషించారు. పసిఫిక్

పరిశోధకులు అన్నారు. కానీ దేశం మొత్తం జనాభా విషయంలో మాత్రం పోషకాహారం, సామాజిక పరిస్థితులు కీలకమవుతాయని వారు చెబుతున్నారు.

- అంతర్జాతీయంగా అనుసరిస్తున్న పోషకాహార విధానాలూ ఎక్కువగా ఐదేళ్ల లోపు పిల్లలను దృష్టిలో పెట్టుకునే ఉంటున్నాయని, పెద్ద వయసున్న పిల్లలపైనా దృష్టి సారించాల్సిన అవసరం ఉందని పరిశోధకులు అంటున్నారు.
- ‘చిన్నతనంలో, టీనేజీలో ఆరోగ్యకరమైన ఎత్తు, బరువు ఉన్నవారు తదనంతర జీవితంలోనూ ఆరోగ్యంగా ఉండే అవకాశాలు ఎక్కువగా ఉంటాయని ఇంపీరియల్ కాలేజీ లండన్ పరిశోధకురాలు డాక్టర్ ఆండ్రియా రోడ్రిగ్జ్ మార్షిన్జ్ అన్నారు.
- ‘పోషకాలు బాగా ఉండే ఆహారపదార్థాల లభ్యత పెరిగేందుకు, వాటి ధరలు తగ్గేందుకు మన అధ్యయన ఫలితాలు తోడ్పడాలి. చిన్నారుల బరువు అతిగా పెరగకుండా, ఎత్తు పెరగడానికి పోషకాలు చాలా ముఖ్యం. న్యూజ్ లోని ఉచిత భోజన పథకాల్లో వీటిని భాగం చేయాలి. అల్పదాయ కుటుంబాలకు పోషకాహారాలను అందించే పథకాలను తేవాలి’ అని ఆమె అభిప్రాయపడ్డారు.
- ‘మొదటిసారిగా ఈ అధ్యయనం చిన్నపిల్లలు, టీనేజీ వారిపైనా దృష్టి పెట్టింది. పిల్లలు చిన్నప్పుడే కాదు, పెద్దయ్యే క్రమంలోనూ ఆరోగ్యంగా ఉండాలైన విషయమై వివిధ దేశాలు తగినంత చేయడంలేదని బయటపెట్టింది’ అని లండన్ స్కూల్ ఆఫ్ హైజీన్ అండ్ ట్రోపికల్ మెడిసిన్ ప్రొఫెసర్ అలన్ డంగూర్ అన్నారు. ✧

తొలి ఏడాది విభిన్న ప్రతిభావంతులకు ట్రై సైకిళ్లను, వీల్ చైర్లను అందిస్తున్న సోషల్ రెస్పాన్సిబిల్టీ నాయకులు

కార్మిక యూనియన్ అంటే కేవలం కార్మిక హక్కుల్ని కాపాడుకోవడం కోసం పోరాటం చేసేదనుకుంటాం. అది మాత్రమే కాదు.. ఈ సమాజం కోసం తన వంతుగా ఆపన్నుల్ని ఆదుకోవడం. అది బాధ్యత అనుకోవడమే కాదు.. ఆచరణలోనూ చూపుతోంది 'ట్రేడ్ యూనియన్ సోషల్ రెస్పాన్సిబిల్టీ' (టియుఎస్ఆర్) కార్యక్రమం.

కోరమాండల్ ఫెర్టిలైజర్స్ ఎంప్లాయిస్ యూనియన్ (సిఎఫ్ఐయు)' ను 1969లో కార్మికుల హక్కుల్ని సాధించుకోవడం కోసం స్థాపించారు. కేవలం కార్మికుల హక్కుల సాధనకే కాకుండా విశాఖ నగరం నుంచి ఇతర రాష్ట్రాల్లోని అవసరార్థుల్ని గుర్తించి, వారికి అండగా నిలవాలని ఆ యూనియన్ అనుకుంది. మచ్చుకు కర్నూల్ లో వరదల్లో చిన్నప్పుడు, ఒడిశాలో తుపాను భీభత్సమప్పుడు కోరమాండల్ కార్మికులు తమ వంతు ఆర్థిక సాయంతో చేతులు దులుపుకోలేదు. ఆ ప్రాంత ప్రజావ సరాలను తీర్చేందుకు నడుం బిగించారు. అందుకోసం కార్మికులంతా బృందంగా ఏర్పడి, ప్రభావిత ప్రాంతాల్లో పర్యటించారు. అలా బాధితులకు సాయం అందించడం తమ బాధ్యతగా భావించింది సిఎఫ్ఐయు. అందులో భాగంగానే... బియ్యం, పప్పు, ఉప్పు, కప్పుకునే దుప్పట్లు నుంచి వేసుకునే బట్టల్ని సైతం సేకరించి, అందించింది. సహాయ చర్యల్ని

చేయడంలో ముందుండి, వారికి అండగా నిలిచింది. ఇది కేవలం ఒక్క ఉదాహరణ మాత్రమే.. ఇలాంటివి ఎన్నో చేపట్టింది సిఎఫ్ఐయు. **పరులకోసం పాటు పడుతూ..**

ప్రకృతి విపత్తుల సమయంలోనో, ఆపన్నులు తారసపడినప్పుడో చేసే సేవా కార్యక్రమాలే కాదు.. అభాగ్యులకూ, అనాథలకూ తమవంతు సాయాన్ని ప్రారంభించాలని సిఎఫ్ఐయు భావించింది. అలా కార్మికులంతా పరుల కోసం పాటుపడాలనేది వారి నిత్యజీవితంలో భాగమైంది. కార్మిక యూనియన్ చరిత్రలోనే ఎక్కడా వినిపించని, 'ట్రేడ్ యూనియన్ సోషల్ రెస్పాన్సిబిల్టీ' అనే కార్యక్రమానికి శ్రీకారం చుట్టింది. సిఎఫ్ఐయు ప్రపంచ కార్మికుల దినోత్సవం 1 మే, 2013లో పురుడు పోసుకుంది. సాధారణంగా ప్రభుత్వం లేదా యాజమాన్యం ఏర్పాటుచేసిన సామాజిక బాధ్యతల్ని కొన్ని పరిశ్రమల్లో 'కార్పొరేట్ సోషల్ రెస్పాన్సిబిల్టీ' పేరుతో కార్యక్రమాన్ని నిర్వహిస్తుంటారు. కానీ ఎటువంటి చట్టాలూ వర్తించని ట్రేడ్ యూనియన్ కేవలం కార్మికుల చొరవతో.. సామాజిక బాధ్యతతో, ఈ కార్యక్రమానికి పునాది వేసింది. అందుకోసం కోరమాండల్ ఫెర్టిలైజర్స్ ఎంప్లాయిస్ యూనియన్లో ఉన్న

స్ఫూర్తి

కార్మికుల సామాజిక బాధ్యత

ప్రతి కార్మికుడికి నెలకు 10 రూపాయల్ని తమవంతుగా ఇవ్వాలని నియమం పెట్టుకున్నారు. అలా ప్రారంభంలో పది రూపాయలతో ప్రారంభించిన వారు ప్రస్తుతం 50 రూపాయల్ని అందజేస్తున్నారు.

కొందరు వ్యక్తులే... ఒక మహాశక్తిగా..

సోషల్ రెస్పాన్సిబిల్టీ కార్యక్రమం ద్వారా ముందుకు తీసుకెళ్లేందుకు టియుఎస్ఆర్ కోసం యూనియన్ కార్యవర్గ సభ్యులతో పాటు ఒక ప్రత్యేకమైన కమిటీని ఏర్పాటు చేసింది. విశాఖ నగర నలుమూలల నుంచి ఎటువంటి అవసరార్థులు ఉన్నారో... వారి అవసరాల్ని తెలుసుకుని వారికి సాయం చేయడానికి ఓ మార్గం వేసుకుంది. అందులో భాగంగా పరిశ్రమల్లో పనిచేస్తున్న అన్ని సెక్షన్లకార్మికుల్ని ఒక దగ్గరకు చేర్చింది. విశాఖ నగరం నలుమూలల నివసిస్తున్న కార్మికులను ఎంపిక చేసుకొంది. ఔత్సాహకులనూ ఈ కమిటీలో చేర్చుకుంది. వారిలో సేవ చేసేదేకు ఆసక్తి చొరవ కనబర్చిన వారితో కలిపి, ఓ కమిటీ వేసింది. ఆ విధంగా నగరంలో కార్మికుల స్థితిగతుల్ని ఎక్కడ వారి అవసరాలు ఉన్నాయో తెలుసుకుని రూపాయి,

రూపాయని సమకూర్చి మరీ అండగా నిలిచింది.

అనాథలకు, దివ్యాంగులకు అండగా..

తొలి ఏడాది 'సోషల్ రెస్పాన్సిబిల్టీ' కార్యక్రమంలో భాగంగా మొదటిసారి విభిన్న ప్రతిభావంతులకు 'ట్రై సైకిళ్లను, వీల్ చైర్లను అందించింది. అనాథ ఆశ్రమంలోని పిల్లలకు బంగారు భవిష్యత్తుని నిర్మించడం కోసం వారికి చదువుని అందించాలనుకుంది. అంతేకాదు, అంధ చిన్నారుల జీవితాల్లో వెలుగులు నింపాలని భావించింది. వారి కోసం ప్రత్యేకంగా ట్రైయిలీ లిఫ్ట్ సాఫ్ట్వేర్ను డిజైన్ చేయించి అందించింది. బధిర (డెఫ్ అండ్ డమ్) బాలికలకు కుట్టు మిషన్లను పంపిణీ చేసి, వారిని నిలబెట్టింది. ఆ కార్యక్రమంలోనే సిఎఫ్ఐయు అనాథ ఆశ్రమానికి వేల రూపాయల్ని భవన నిర్మాణ సామాగ్రి రూపంలో అందించింది. ఇలా ప్రతి ఏడాది తమ వంతుగా సాయాన్ని అందిస్తూనే వస్తోంది. అనాథ పిల్లల్ని, బధిరుల్ని ఆదుకోవడమే కాకుండా.. నిరుపేద పిల్లలు చదుకోలేని వారిని గుర్తించి, వారికి స్కాలర్షిప్లల్ని అందజేసింది. అలా అంతా కలిసికట్టుగా అందరికీ తోడ్పడింది.

ఎంతటి

లాక్డౌన్లో

కడుపు

నింపి.

కష్టం వచ్చినా... ఏ సమయంలోనైనా మేమున్నామని లాక్డౌన్లో నిరూపించింది. అవసరార్థులు ఏమూలైనా... తమ సాయం చేరేలా ప్రణాళికా బద్ధంగా అడుగులేస్తోంది. కరోనా మహమ్మారికి బలైన ఎందర్నీ ఆదుకొంది. లాక్డౌన్ సమయంలో ఈ కార్యక్రమం ద్వారా 500 కేజీల బియ్యాన్ని, పప్పుల్ని, ఉప్పుల్ని నిరుపేదలకు పంపిణీ చేసింది. రక్తదానం ప్రాణంతో సమానంగా భావించింది. అందుకోసం ప్రతి ఏటా మేడే రోజున రక్తదాన కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించింది. ఈ కార్యక్రమంలో కేవలం కార్మికులే కాకుండా, యాజమాన్యం, ఉద్యోగులు, కాంట్రాక్టు కార్మికులు, మహిళా ఉద్యోగులు ఉత్సాహంగా పాల్గొని రక్తదానం చేస్తున్నారు. అంతేకాదు కరోనా కాలంలోనూ కార్మికులంతా ముందుకొచ్చి, రక్తదానం చేశారు. అలా గత ఎనిమిదేళ్లుగా కార్మికులు ఈ కార్యక్రమం ద్వారా 1415 యూనిట్ల రక్తదానాన్ని చేశారు. ఐదు దశాబ్దాలుగా సిఎఫ్ఐయు ఎనిమిదేళ్ల టియుఎస్ఆర్ పేరుతో చేపట్టిన అపురూపమైన కార్యక్రమాన్ని దిగ్విజయంగా సాగిస్తోంది. అందుకు ముందుకొచ్చిన ఎందరో కార్మికులకు, దీనిని ముందుకు నడిపిస్తోన్న సంఘ నాయకులకే దక్కుతుంది. ఈ స్ఫూర్తిని అందరం అన్నిచోట్లా అందుకోవాల్సిందే. అనుసరించాల్సిన విషయమే.

ఒకానొక

చిత్రకారుడు

దృశ్యాదృశ్య ప్రపంచంలో అతని కుంచె నలుపుూ తెలుపుూ రంగుల్లోనే జీవితాత్మను వెతుక్కుంటుంది వెతుక్కులాటను జీవితం కాదన్నవాడెవడు వెతకటమే జీవనసారంగంలోకి ప్రయాణించటమే బతుక్కి అర్థం ఔను మహాశయుల్లారా మీ వర్ణశోభిత దక్కులలో అతను అంతరించిపోడు నిజం, ఏ రంగుల కళాఖండాలను అతని కుంచె చిత్రించింది లేదు చిత్రించదు నగరీకరణకు అతని కుంచె దూరం ఔను మహాశయుల్లారా ఔను అతనిది పల్లెముఖం నువ్వు నలభైఏళ్ల వయసులో బట్టలన్నీ చెర్చువొడ్డున విడిచి నర్నంగా నీళ్లలోకి దుమకలేవు అతను దుమకగలడు అదే అతనికి నీకూ తేడా సాధారణంగా బతకడమే నిజానికి

కవిత్వం

అసాధారణ విద్యుని అతని పాదం నడిచిన తోవంతా బతుకు చిహ్నాలను ముద్రించుకుంటూ వెళ్లిపోతుంది అతను చిత్రించిన దృశ్యాల్లోపల సన్నని జీరగొంతు కేర్ మంటుంది అది అతని విముక్తి కనిపించడంలో కన్నా కనిపించకపోవడంలోనే అతను మిగులుతాడు అపురూప సౌందర్యవంతుడు అతను దృశ్యాదృశ్య ప్రపంచంలో నలుపుూ తెలుపుూ రంగులనద్దుకుని ఒక అవర్ణపు కళాఖండంగా మిగిలిపోవటం అతనికి తెలిసినట్టు

- బాలసుధాకర్ మౌళి,
9676493680

మట్టికి వందనం

మట్టిలోనే పుట్టాము
మట్టిలోనే కలుస్తాము
మధ్యలో రంగుల ఆర్పాటాలెందుకు?
రసాయనాలు నీటిలో కలుపుతూ
జలచరాలకు ముప్పుతేవడమెందుకు?
ప్లాస్టర్ ఆఫ్ ప్యారిస్ తో
ధరణికి అజీర్చిని ఆపాదించడమెందుకు?
ప్రకృతితో మమేకమవుతూనే

మనుగడ సాగిద్దాం!
కాలుష్య కారకాల

వాడకం తగ్గించి
కాగితపు సంచుల
ఉపయోగం పెంచి
పర్యావరణాన్ని పరిరక్షిద్దాం!
సహజత్వాన్ని పెంచి
పరిశుభ్రతను పాటిస్తూ
ప్రకృతిని పచ్చగా బతకనిద్దాం!!

- అయిత అనిత,
8985348424

చీకట్లు

కరోనా మహమ్మారి కర్కశత్వానికి శ్రామిక జీవితాలు చీకట్ల మయమైనై శ్రమనమ్మిన చోట దోపిడీదారుని హస్తం చీకట్లనే విసురుతోంది రైతులు పండించిన పంటని దళాలీలు నంజుకుని తింటూ రైతు ఇంటిని చీకట్లలోకి నెడుతున్నారు మనుషులు మాయా చీకట్లని మనసులలో నింపుకుని బ్రతుకుని బారం చేసుకుంటున్నారు చీకట్లంటే రేపటి పగలు వెలుగులీనే ఆత్మస్థైర్యం అయితే.. బతుకులకు అతుకులుండవు

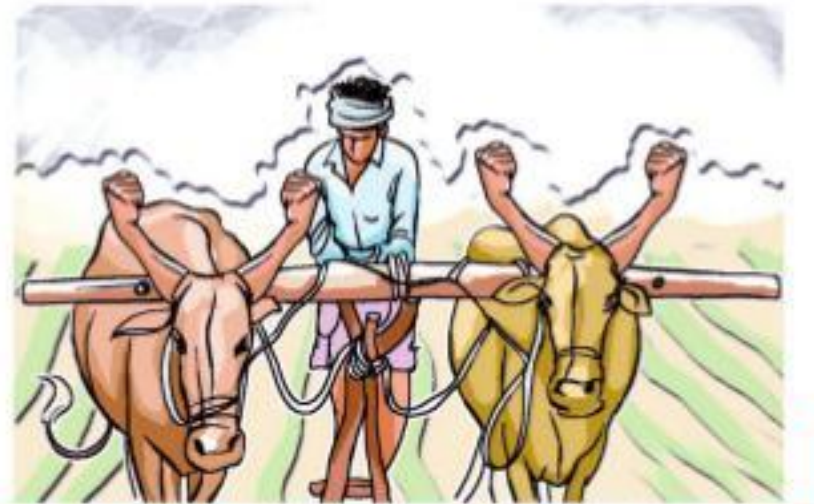
- కొత్తపల్లి మజీత్రినాథరాజు.
9949389296

వడ్లరాశికి మొక్కుతూ...

కమ్ముకున్న చీకటికి జెప్పి కోడిగుయ్యకముందే బాయికాడికెళ్ళి పంటను జూసేదాకా పాణమే ఆగదాయే. కాడెడ్లను మందలించి కాడిమాకుతో బంధం గలిపిన దాక ఆరోజు తెల్లారనట్టే ఉండదు ఆచారితాత జెక్కిన నాగలి భూతల్లికి మొక్కుతుంటే సాలు సాలుకు విత్తనమవుతావు . కారెచెమట బొట్టుని ఆపి, వానబొట్టుకోసం ఎదురుచూపాయే. చినుకువాసన రాగానే కోడి పిల్లలలాగ విత్తనం కోసం ఉరుకులాట, అప్పుజేసి తెచ్చిన విత్తనాన్ని ఒడిలోపోసి, భూతల్లికి అప్పజెప్పితే మిత్తిలు పెరిగిన కానీ వేసిన పంట కుదరకపోయే. సకాలంలో రాని వాన ఆకాలంలో కురిసి ఆశలు చంపే సర్కారు ఏది మాలినగానీ నీ ఫికరు మార్చకపోయే

కల్లంలో పోసిన రాశికి మొక్కితే తాలూధాన్యంతో దీరించింది కాపలాగానీ పుట్టు పోసింది హంసజయ్యమే గానీ రేషన్ జయ్యమే నీ కడుపునింపు, నువ్వు కార్మి న చెమట చుక్కనే ఈ దేశానికి అన్నం మెతుకు. చేసిన అప్పులు తీర్చలేవని ఉరితాడు నీతో పెట్టిన పందెంలో గెలిచింది, రైతే రాజు అంటారేగానీ రాణిని ఇవ్వడానికి ముందుకి రారేందుకు గాసం పండించడమే ఎరుకగాని మోసం ఎరుగని అమాయకుడవు గదా నీవు

- పల్లె రాజు,
9666207288

అనగనగా ఒక చిన్న పల్లెటూరు. ఆ ఊర్లో అందరూ వ్యవసాయం మీద ఆధారపడి జీవించేవారు. ఒకరోజు ఆ ఊరిపెద్ద ఊళ్ళో అందరినీ ఒకచోట సమావేశపరిచాడు. 'వానాకాలం మొదలైంది. పొలం పనులు సాగుతున్నాయి. మన ఊరిగుండా ఒక పెద్ద రహదారి పోతుంది. అలాగే ఊళ్ళో సిమెంటు రహదారులు కూడా ఉన్నాయి. దమ్ముచక్రాలతో ట్రాక్టర్లను రహదార్లపై ఎవరూ నడపవద్దు. దానివల్ల రహదార్లు పాడైపోతాయి. ప్రయాణీకులకు ఇబ్బంది కలుగుతుంది' అని చెప్పాడు. ఊరంతా ఆయన మాటకు విలువనిచ్చి, చెప్పినట్లే చేశారు.

రంగడు అనే రైతు మాత్రం 'ఊరిపెద్ద అయినంత మాత్రాన ఆయన మాట వినాలా? నాకేమి అవసరం?' అనుకుంటూ యథావిధిగా తన ట్రాక్టరును దమ్ముచక్రాలతో రహదార్లపై నడుపుతున్నాడు. ఊరి పెద్ద ఎన్నిసార్లు చెప్పినా రంగడు ఆయన మాట వినలేదు. ఒకరోజు రంగడు ట్రాక్టరుతో పొలం దున్నుతున్నాడు. ఒక వ్యక్తి పరుగుతీస్తూ 'రంగడు.. రంగడు..' అంటూ కేకలు పెడుతూ పొలంలోకి

వచ్చాడు. 'ఏమైంది? ఎందుకలా చావుకేకలు వేస్తున్నావు? అని రంగడు

బాలల కథ

నీ కొడుక్కి ఈ కష్టం వచ్చి పడింది. దమ్ముచక్రాలతో రహదారిపై నడపడం వల్ల రేగడి చేరింది. రాత్రి నుండీ పడుతున్న సన్నచినుకు వల్ల అది కాస్తా అడుగేస్తే జారేలాగా తయారైంది. సైకిలు తొక్కుతూ వెళ్తున్న నీ కొడుకు రేగడిలో జారి కిందపడ్డాడు. కాళ్ళుచేతులు కొట్టుకుపోయాయి. చూడు ఎలా రక్తం కారుతోందో? బట్టలూ చిరిగిపోయాయి. ఇంకానయం కాలోచెయ్యా విరగలేదు' అంటూ తలో మాట అన్నారు.

మంచిమాట విలువ

అతన్ని అడిగాడు. 'నీ కొడుక్కి పెద్ద ప్రమాదం జరిగింది. ఒళ్లంతా ఒకటే రక్తం. త్వరగా ఇంటికి రా!' అంటూ తొందర చేశాడు.

తన కొడుక్కి ఏమైందోనని రంగడు ఊర్లోకి పరుగులు తీశాడు. కొడుకు ఒళ్లంతా రక్తం కారడం చూసి కన్నీరుమున్నీరయ్యాడు. 'అసలేమైంది?' అని అక్కడున్నవారిని రంగడు అడిగాడు. 'మేమేమి చెప్తాం. అంతా నీ వల్లే జరిగింది. దమ్ముచక్రాలతో రహదారిపై ట్రాక్టర్లు నడపవద్దని చెప్పిన ఊరిపెద్ద మాటలను పెడచెవిన పెట్టావు. అందుకే

ఇదే పరిస్థితి ఇంతకు ముందు ఆ రహదారిపై వెళ్ళిన చాలామందికి ఎదురైంది. ఊరి పెద్ద చెప్పిన మాటలు అప్పుడు రంగడికి గుర్తొచ్చాయి. తాను చేసిన పనికి పశ్చాత్తాపం పడ్డాడు. 'మంచిమాట విలువ అర్థమైంది. మరోసారి ఇలాంటి పని చేయనని అందరికీ మాటిచ్చాడు. కొడుకుని వెంటనే చికిత్స కోసం వైద్యుని దగ్గరకు తీసుకెళ్లాడు.

- కళ్ళేపల్లి తిరుమలరావు
9177074280

లెక్కలు చేద్దాం..

పిల్లలూ.. ఇక్కడ ఉన్న నెంబర్లను కూడగా వచ్చే జవాబు కింద బాక్స్ లో ఉంది. అదేదో గుర్తించి సరైన జవాబును రాయండి.

$$10 + 4 =$$

$$9 + 5 =$$

$$15 + 5 =$$

$$11 + 4 =$$

$$14 + 2 =$$

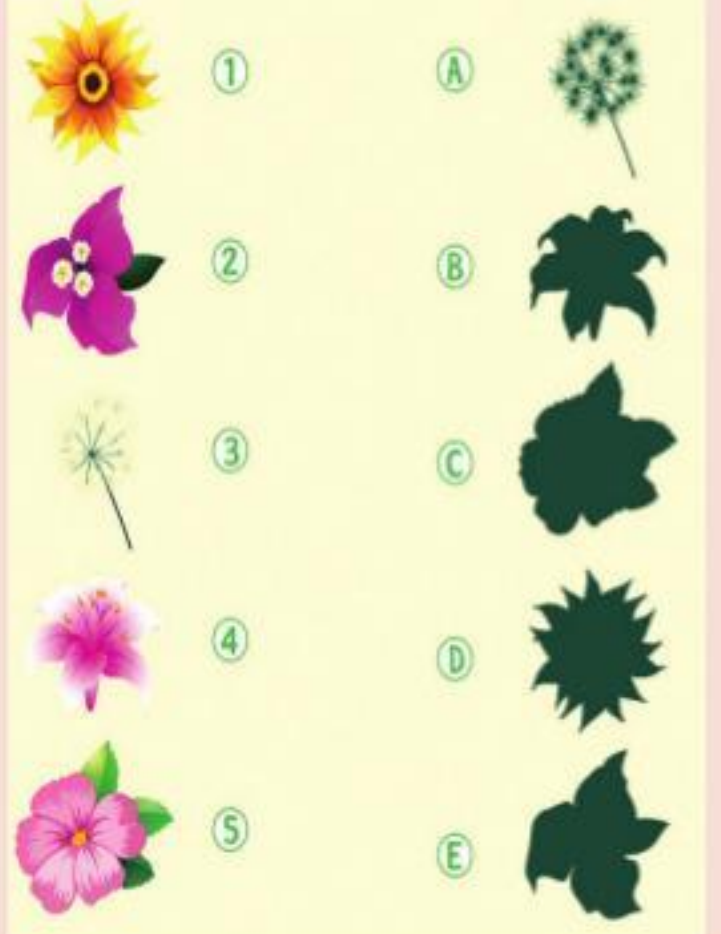
14 16 15 20 11

రంగులు వేయండి

పక్కనున్న పాప బొమ్మకు మీకు నచ్చిన రంగులు వేయండి.

నీడను కనుక్కోండి

ఇక్కడ కొన్ని పువ్వులు, వాటి ఎదురుగా కొన్ని నీడలు ఉన్నాయి. ఏ పువ్వు నీడ ఏదో కనుక్కోండి.

ఒకే ఒక్క పువ్వు.. వంద రేకలు...

నక్షత్ర కాంతులినే రాఖీ పువ్వులు

పూలజాతిలో

మరో అబ్బురాలు రాఖీ పువ్వులు. వీటిని చూసిన వెంటనే ఆహా అంతద్భుతంగా ఉన్నాయి అనక తప్పదు. ఇవి తీగజాతి పాదు మొక్కలు. 'ప్యాసిఫ్లరా' వీటి శాస్త్రీయ నామం. వీటిని ఎక్కడ వేస్తే అక్కడ పాదు చక్కగా ఎగబాకి నక్షత్రాల్లాంటి పువ్వులు పూస్తాయి. పూలకు చుట్టూతా సన్నటి కేసరాల్లాంటి నూరు రేఖలు ఉంటాయి. పువ్వు పైన మధ్య భాగంలో ఐదు పెద్ద రేఖలు ఉంటాయి. కాబట్టే వీటిని 'కొరప-పాండవ' పువ్వులు అని పిలుస్తారు. ఇవి రకరకాల రంగుల్లో, రూపాల్లో పువ్వులు పూసే మొక్కలు. చూడానికి రాఖీల్లా ఉండటంతో వీటిని 'రాఖీ' పూలమొక్కలని పిలుస్తారు. సాయంత్రం నాలుగు దాటితే రాఖీ పువ్వుల పూసినలు చాలా దూరం వరకూ వెదజల్లుతాయి. ఈ మొక్క నుంచి తీసిన ఎక్స్ట్రాక్టుని హోమియోలో ప్యాసిఫ్లరా ఇంకార్టీనేటా అనే మందును తయారు చేయడంలో ఉపయోగిస్తారు. ఈ ఔషధాన్ని నిద్ర బాగా పట్టడానికి, మానసిక ఒత్తిడి తగ్గడానికి ఉపయోగిస్తారు. ప్రహరీగోడల మీద, ఇంటి పోర్టోకోల మీద, డాబా పిట్టగోడల మీద, పెంకుటిళ్ల మీద, చలువ పందిళ్ల మీద ఈ పాదు చక్కగా అల్లుకుంటుంది. వాటి పూలు ఇంటికి మరింత శోభనిస్తాయి. మొక్కనాటిన్ ఏడాది నుంచే పువ్వులు పూయడం ప్రారంభమవుతుంది.

మధురమైన ఎర్రజామ

ఎర్రజామ ఎంతో తియ్యగా, మధురంగా ఉంటుంది. లోపల గుజ్జు, పైన రంగు రెండూ ఎరుపు రంగులో ఉండి, కాయ చూడానికి భలే అందంగా మిలమిలా మెరుస్తూ ఉంటాయి.

వీటి కాయలు మామూలు జామలా కాకుండా నిమ్మకాయ సైజులో ఉంటాయి. ఇవి గుత్తులు గుత్తులుగా కాస్తాయి. శీతల ప్రాంతాల్లో గణనీయంగాను, మామూలు ప్రాంతాల్లో సాధారణ కాపు ఉంటుంది. మొక్క ఐదడుగుల ఎత్తు వరకూ పెరుగుతుంది. దీనిని నేల మీద, పెద్దపాటి కుండీల్లోనూ ఎంచుకోవచ్చు. ఇది థాయిలాండ్ దేశానికి చెందిన జామ మొక్క. అయితే ఈ మొక్కను తోటలుగా వేసుకుని, ఫలసాయం పొందడానికి రైతులకు పెద్ద లాభసాటి కాదు. ఇంట్లో పెంచుకోవడానికి ఉత్తమమైన మొక్కగా చెప్పొచ్చు.

భకారే!

కేజీ జామ:

చూడానికి

కనువిందే కాదు... తింటే ఉదర విందూ చేస్తుంది కేజీ జామ. అరచేతి పరిమాణంలో కేజీ బరువు ఉండడం వల్ల త్రెవాన్ రకానికి చెందిన దీన్ని 'కేజీ జామ' అని పిలుస్తారు సర్పరీ రైతులు. విటమిన్- సి పుష్కలంగా ఉండే ఈ జామకాయ ఎన్నో విశిష్టతలు కలిగి ఉంది. తెల్లటి గుజ్జుతో మంచి రుచిగా ఉంటుంది. దీనిలో చాలా తక్కువ గింజలు ఉంటాయి. ఎక్కువ కాయల్లో అస్సలు గింజలే ఉండవు. ముక్కలు కోసుకుని తినడానికి కేజీ జామకాయలు ఎంతో బాగుంటాయి. మధుమేహగ్రస్తలూ వీటిని తినొచ్చు. అయితే కాయను పూర్తిగా ఒక్కరే తినగలగడం అసంభవమే! నాటిన్ రెండో సంవత్సరం నుంచీ వీటి కాపు మొదలవుతుంది. ఐదడుగుల ఎత్తు వరకూ చెట్టు పెరుగుతుంది. తల్లికి బిడ్డ భారమా? అన్నట్లు 'ఏ చెట్టుకాయలు ఆ చెట్టుకు బరువా?' అని అనుకుంటాం. కానీ కేజీజామ విషయంలో అది ముమ్మాటికీ తప్పే. ఎందుకంటే కేజీ జామకాయలు గుత్తులు గుత్తులుగా ఇరగ కాస్తాయి. కొమ్మలకు ప్రత్యేకమైన సపోర్టుతో కర్రలు కట్టకపోతే బరువు తట్టుకోలేక ఇరిగిపోతుంటాయి. నేల విశాలత, సారాన్నిబట్టి వీటి కాపు కాసే తీరు ఉంటుంది. ఇంటి పెరట్లో ఇలాంటి చెట్టుకట్టి ఉంటే అతిథులొచ్చినప్పుడు ఆపద్యాంధవువే.

మన ఇల్లు మరింత

అందంగా కనిపించడానికి కొన్ని రకాల మొక్కలను నాటుతూ ఉంటాం. అలాంటి వాటిలో ముందు వరుసలో ఉంటాయి రాఖీ పువ్వులు. వంద రేకలతో ఉండే వీటిని ఎలాంటి ఔషధాల్లో వాడతారో ఈ రోజు తెలుసుకుందాం. అంతేనా.. చెట్టుకు పండు భారమైన కేజీ జామ... నిమ్మకాయ సైజులు ఉండే ఎర్రజామ... తియ్యగా మధురంగా ఉండే తియ్యని నిమ్మ గురించీ తెలుసుకుందాం.

తియ్య నిమ్మ

నిమ్మకాయ పేరు చెప్పగానే మదిలో పుల్లని రుచులు కదలాడి నోటిలో లాలాజలం ఊరుతుంది.

అలాంటి నిమ్మ తేనెలోలుకు తియ్యని మధుర రుచులు ఇస్తుందంటే నమ్ముతారా? నమ్మడమెందుకు హాయిగా తినే చూడొచ్చు... ఈ స్వీట్ లెమన్ మొక్కను పెంచుకుంటే!

ఈ కాయ రుచే కాదు, ఆకారం, పరిణామమూ విభిన్నమే! ఈ కాయ ఆకారం గుండ్రంగా కాకుండా పొడవుగా దొండకాయలా ఉంటుంది. కాయగా ఉన్నప్పుడు ఆకుపచ్చగాను, పరువానికి వచ్చాక కాఫాయి రంగులోకి మారుతుంది. ఈ కాయలను తొక్కతోబాటు తింటేనే తియ్యగా ఉంటాయి. ఇది సిట్రస్ ఫ్యామిలీకి చెందిందే. వీటిలో విటమిన్- సి పుష్కలంగా ఉంటుంది. ఈ మొక్క అన్ని వాతావరణాలలోనూ పెరుగుతుంది. ఈ మొక్క రెండు నుంచి మూడడుగుల ఎత్తు పెరుగుతుంది. వీటిని కుండీల్లోనూ, నేలమీదా పెంచుకోవచ్చు.

- చిలుకూరి శ్రీనివాసరావు,
8985945506